

Særberetning

For at kunne opnå den forventede effekt skal Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi ændre sine leveringsmekanismer og elementer i instituttets udformning

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

DEN EUROPÆISKE REVISIONSRET
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tlf. +352 4398-1

E-post: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Yderligere oplysninger om EU fås på internet via Europaserveren (<http://europa.eu>)

Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2016

Print	ISBN 978-92-872-4232-7	ISSN 1831-0796	doi:10.2865/518999	QJ-AB-16-003-DA-C
PDF	ISBN 978-92-872-4263-1	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/817292	QJ-AB-16-003-DA-N
EPUB	ISBN 978-92-872-4207-5	ISSN 1977-5636	doi:10.2865/184994	QJ-AB-16-003-DA-E

© Den Europæiske Union, 2016

Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Tilladelse til at anvende eller gengive illustrationen i tekstboks 1 på s. 10 skal indhentes direkte hos indehaveren af ophavsrettigheden.

Særberetning

For at kunne opnå den forventede effekt skal Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi ændre sine leveringsmekanismer og elementer i instituttets udformning

(artikel 287, stk. 4, andet afsnit, TEUF)

Revisionsrettens særberetninger præsenterer resultaterne af forvaltningsrevisioner og juridisk-kritiske revisioner vedrørende specifikke EU-budgetområder eller forvaltningsspørgsmål. Med henblik på at opnå maksimal effekt udvælger og udformer Revisionsretten sine revisionsopgaver under hensyntagen til de risici, der knytter sig til resultatopnåelse eller regeloverholdelse, de pågældende indtægters eller udgifters omfang, den fremtidige udvikling samt den politiske og offentlige interesse.

Denne forvaltningsrevision blev udført af Revisionsafdeling IV - der ledes af Milan Martin Cvíkl, medlem af Revisionsretten - hvis speciale er revision af indtægter, forskning og interne politikker, økonomisk og finansiell styring samt EU-institutioner og -organer. Revisionsarbejdet blev ledet af Alex Brenninkmeijer, medlem af Revisionsretten, med støtte fra kabinetschef, Antonius Moonen, attaché Raphael Debets, praktikant Michael Schuppan, ledende administrator Paul Stafford, opgaveansvarlig Maria Echanove samt revisorerne Alexandre Hugé, Eddy Struyvelt og Juan Vazquez Rivera.

Fra venstre mod højre: R. Debets, A. Hugé, M. Schuppan, A. Brenninkmeijer, P. Stafford, M. Echanove, A. Moonen.

Punkt

Glossar og forkortelser

I – IX **Resumé**

1 – 13 **Indledning**

1 – 2 **Europa halter bagud med hensyn til innovation**

3 – 6 **EU har ændret politisk fokus henimod innovation**

7 – 13 **Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi**

7 – 8 **EIT's opgave og formål**

9 – 13 **Hvordan arbejder instituttet?**

14 – 18 **Revisionens omfang og revisionsmetoden**

19 – 103 **Bemærkninger**

19 – 23 **Rationalet bag EIT er velbegrundet**

24 – 68 **Nogle af de centrale elementer er ikke udformet hensigtsmæssigt**

25 – 26 **Videntrekanten afspejles ikke tilstrækkeligt på Kommissionens niveau**

27 – 33 **EIT-finansiering baseret på supplerende aktiviteter er et dårligt defineret koncept**

34 – 37 **Den påståede løftestangseffekt er ikke dokumenteret og er usandsynlig**

38 – 39 **VIF'erne vil sandsynligvis ikke blive finansielt bæredygtige**

40 **EIT-fonden tiltrak ikke yderligere midler**

41 – 50 **Den årlige indgåelse af tilkudsftaler fremmer ikke i tilstrækkelig grad VIF'ernes innovationsaktiviteter**

- 51 – 54 De nuværende nøgleresultatindikatorer egner sig ikke til effektiv overvågning
- 55 – 57 Deltagelsen fra erhvervslivet vil kunne øges
- 58 – 62 EIT-modellen opstiller ikke i tilstrækkelig grad mål for at støtte allerede eksisterende SMV'er
- 63 – 64 Der er ikke nok konkret synenergi og komplementaritet
- 65 – 68 En række EIT-elementer værdsættes højt: fokus på markedet, langsigtet perspektiv, VIF'ernes autonomi og samhusningscentre
- 69 – 95 **EIT-modellen skal anvendes bedre**
- 69 EIT er endnu ikke fuldstændig autonomt
- 70 – 72 EIT har ikke opfyldt sin rolle som impact investor
- 73 Den konkurrencebaserede finansieringsmekanisme lægger ikke nok vægt på resultater
- 74 – 79 Der lægges en væsentlig administrativ byrde og revisionsbyrde på VIF-partnerne
- 80 – 84 EIT har for få ressourcer og er tidligere blevet ledet dårligt
- 85 – 86 EIT's finansielle støtte er koncentreret
- 87 – 88 VIF'erne mangler gennemsigthed
- 89 – 95 VIF'erne har fremmet innovationsnetværk og iværksætterkultur, men der er indtil nu ikke meget bevis for konkrete resultater eller effekt
- 96 – 103 **Fremtiden**
- 97 – 98 Der er indført finansielle bæredygtighedsprincipper
- 99 – 100 Definitionen af VIF'ernes supplerende aktiviteter er blevet ændret
- 101 Der vil blive udarbejdet mere relevante nøgleresultatindikatorer
- 102 EIT forsøger at inddrage flere lande
- 103 Nye partnerskabsrammeaftaler er for øjeblikket under drøftelse

104 – 111 **Konklusioner og anbefalinger**

105 **Baggrund**

106 – 107 **Udformning**

108 – 109 **Gennemførelse og effekt**

Bilag I — Regionale samhusningscentre i Europa

Bilag II — EIT's mål

Kommissionens svar

Effekt: de langsigtede socioøkonomiske konsekvenser, som kan konstateres et bestemt stykke tid efter, at en intervention er afsluttet. Disse konsekvenser kan have virkning for de direkte adressater eller for de indirekte adressater, som ikke er omfattet af interventionen.

EIT: Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi.

Europa 2020: Europa 2020 er EU's vækststrategi for de kommende år og har til formål at gøre EU til en intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomi.

GD for det Indre Marked, Erhvervs politik, Iværksætter og SMV'er: Generaldirektoratet for det Indre Marked, Erhvervs politik, Iværksætter og SMV'er i Europa-Kommissionen har til opgave at skabe en vækstfremmende ramme for europæiske virksomheder. GD for det Indre Marked, Erhvervs politik, Iværksætter og SMV'er er ansvarligt for en række aktioner, der skal forbedre erhvervsklimaet, navnlig for SMV'er, og støtte udviklingen af en stærk og bæredygtig industribase, der kan konkurrere globalt.

GD for Forskning og Innovation: Generaldirektoratet for Forskning og Innovation i Europa-Kommissionen er ansvarligt for Den Europæiske Unions forsknings- og innovationspolitik og for samordningen af dertil knyttede aktiviteter. Det finansierer innovative aktiviteter via rammeprogrammerne, for øjeblikket Horisont 2020.

GD for Uddannelse og Kultur: Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur i Europa-Kommissionen er Den Europæiske Unions udøvende organ med ansvar for politikken for uddannelse, kultur, ungdom, sprog og sport. GD for Uddannelse og Kultur er EIT's tilsynsorgan.

Grundforskning: Grundforskning er eksperimentelt eller teoretisk arbejde, hovedsagelig med henblik på erhvervelse af ny viden om de grundlæggende årsager til fænomener og observerbare forhold uden direkte anvendelse for øje.

Horisont 2020: Horisont 2020 er RP7's efterfølger. Det oprindelige budget for perioden 2014-2020 er på 77 milliarder euro, og hovedmålet er at sikre, at Europa leverer viden i verdensklasse, fjerner eventuelle innovationsbarrierer og gør det lettere for den offentlige og den private sektor at arbejde sammen om at skabe innovation. EIT er en del af Horisont 2020.

Nøgleresultatindikatorer: Nøgleresultatindikatorer anvendes til at måle de faktorer, der er afgørende for en organisations succes.

Resultat: de umiddelbare ændringer, som indtræffer for de direkte adressater, når deres deltagelse i en intervention er afsluttet.

Revisionsretten: Den Europæiske Revisionsret.

RP7: Syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration var Den Europæiske Unions vigtigste instrument til støtte af forskning og innovation i perioden 2007-2013. EIT var ikke en del af RP7.

Samhusningscenter: Et samhusningscenter, som oprettes og forvaltes af videns- og innovationsfællesskabet, er et geografisk knudepunkt for den praktiske integration af videntrekanten. Samhusningscentre stiller kontorlokaler til rådighed, hvor innovatorer kan mødes og arbejde sammen.

Videntrekanten: De videregående uddannelsers bidrag til vækst og beskæftigelse kan styrkes ved hjælp af snævre, effektive forbindelser mellem uddannelse, forskning og innovation - videntrekantens tre sider. VIF: Et videns- og innovationsfællesskab er et autonomt partnerskab mellem førende videregående uddannelsesinstitutioner, forskningsorganisationer, virksomheder og andre interessenter i innovationsprocessen, der tackler samfundsmæssige udfordringer ved at udvikle produkter, tjenesteydelser og processer og ved at stimulere innovative iværksættere.

Virksomhedsvæksthus: Et virksomhedsvæksthus er en organisation, der har til formål at støtte virksomheder i etableringsfasen og med den videre udvikling. Det tilbyder ofte adgang til fysiske virksomhedsinfrastrukturer, individuelt tilpassede virksomhedsstøttetjenester og mulighed for netværkssamarbejde.

I Svage forbindelser mellem uddannelsesverdenen, forskningsmiljøerne og erhvervslivet nævnes ofte som en af hovedårsagerne til, at Europa halter bagud på innovationsområdet i forhold til sine konkurrenter. Det ambitiøse mål for det Europæiske institut for Innovation og Teknologi (EIT), som blev oprettet i 2008, er at overvinde denne barriere. EIT's opgave er at styrke EU's innovationskapacitet »ved at fremme synenergier og samarbejde mellem [...] videregående uddannelse, forskning og innovation på højeste niveau, herunder ved at fremme iværksætterier«.

II Med et oprindeligt budget på 3 milliarder euro i perioden 2008-2020 har EIT en fremtrædende rolle i Europa 2020-strategien om intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. EIT dækker hele innovationsforløbet på EU-niveau - fra laboratoriet til markedet - og har til formål at samle de bedste kreative og innovative talenter fra den akademiske verden, forskningssamfundet og erhvervslivet for at samarbejde om at løse større samfundsmæssige udfordringer, herunder klimændringer, energieffektivitet, digital innovation, sundhed og råstoffer.

III EIT er ikke et forskningscenter og bidrager ikke direkte til finansieringen af enkeltprojekter. Det giver i stedet tilskud til videns- og innovationsfællesskaberne (VIF'erne). VIF'erne udvælges på konkurrencemæssige betingelser og er autonome partnerskaber mellem virksomheder, forskningsinstitutter og universiteter. Deres aktiviteter omfatter hovedsagelig 1) uddannelse 2) innovationsbaseret samarbejdsforskning og 3) oprettelse og udvikling af nye innovative virksomheder.

IV Vi undersøgte, om EIT effektivt fremmer innovation i EU. Vi vurderede, om rationalet bag EIT og instituttets udformning sikrer, at innovationsfællesskabernes behov imødekommes, og undersøgte gennemførelsen og overvågningen af EIT's aktiviteter. Vi konkluderer, at EIT har sin eksistensberettigelse, men at de komplekse operationelle rammer og ledelsesproblemer har hæmmet dets samlede effektivitet.

V De vigtigste årsager til oprettelsen af EIT er velbegrundede, og interessenterne er generelt enige heri: Svage forbindelser mellem erhvervslivet, forskningsinstitutterne og de videregående uddannelser, ringe succes med at få forskningsresultaterne på markedet og manglende iværksætterkultur var de argumenter, der blev brugt til at begrunde, at instituttet blev oprettet med henblik på at løse disse problemer. Takket være EIT har de tre VIF'er, der blev iværksat i 2010, samlet mere end 500 partnere på tværs af discipliner, lande og sektorer. VIF'erne er autonome - et af de EIT-elementer, som VIF-partnerne i særlig grad sætter pris på. Via EIT har VIF'erne skabt nye muligheder for at udføre innovative aktiviteter og har fremmet en iværksætterkultur.

VI

Revisionen har imidlertid påvist flere svagheder i nøglebegreberne og de operationelle processer:

- a) I EIT's finansieringsmodel indgår begrebet supplerende aktiviteter, som VIF'erne gennemfører, men som ikke finansieres af EIT. Denne finansieringsbetingelse, som gør overvågningen og rapporteringen af EIT's finansielle bidrag unødigt kompliceret, tilfører kun lidt eller ingen merværdi.
- b) De praktiske ordninger mellem EIT og VIF'erne som for eksempel de bestemmelser, der gælder for EIT's tilskud til VIF'erne, egner sig dårligt til de innovationsaktiviteter, som det er EIT's formål at støtte.
- c) VIF'ernes finansielle bæredygtighed er tvivlsom. Virksomhederne inddrages ikke nok i VIF'ernes aktiviteter, selv om netop deres deltagelse var en af forudsætningerne for, at EIT kunne blive en succes. EIT's finansiering er koncentreret i nogle få lande og på et begrænset antal VIF-partnere.
- d) Resultatindikatorerne og overvågnings- og rapporteringsprocesserne giver ikke et informativt billede af instituttets resultater og virkninger.

VII

Syv år efter EIT's start er instituttet endnu ikke fuldt ud uafhængigt af Europa-Kommissionen i operationel henseende. Det har vanskeliggjort beslutningstagningen. EIT er ikke det effektorienterede institut, det var planen, det skulle være. Der tages ikke i tilstrækkelig grad hensyn til VIF'ernes resultater, når den sidste udbetaling af tilskuddet behandles. EIT har sjældent afvist omkostninger på grundlag af manglende performance før 2015.

VIII

Effekten af de afhjælpende foranstaltninger, som Kommissionen og EIT iværksatte i 2015, har endnu ikke givet sig udtryk. De følgende konklusioner og anbefalinger er relevante og bør følges op.

IX

Hvis EIT ønsker at blive det banebrydende, innovative institut, det oprindeligt var tænkt som, skal der foretages væsentlige lovgivningsmæssige og operationelle justeringer, så det bedre kan fremme innovationspotentialet i EU. Vi anbefaler, at:

- 1) Kommissionen fremlægger et forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om ændring af EIT's retsgrundlag, hvori EIT's finansieringsmodel revideres
- 2) EIT's tilskudsftale a) dækker en længere periode end et kalenderår og b) undertegnes, før aktiviteterne påbegyndes
- 3) EIT sætter nyt fokus på levering af resultater. Med henblik herpå bør det søge at opnå større autonomi og udnytte fleksibiliteten i retsgrundlaget for Horisont 2020. Det bør især indføre specifikke regler, der er skræddersyede til VIF-partnernes behov. EIT bør løse sine personaleproblemer, så det bliver i stand til løbende at overvåge VIF'ernes performance
- 4) EIT bør udarbejde en effektbaseret analyse. EIT bør også strømline sine overvågnings- og rapporteringsprocesser.

Europa halter bagud med hensyn til innovation

01

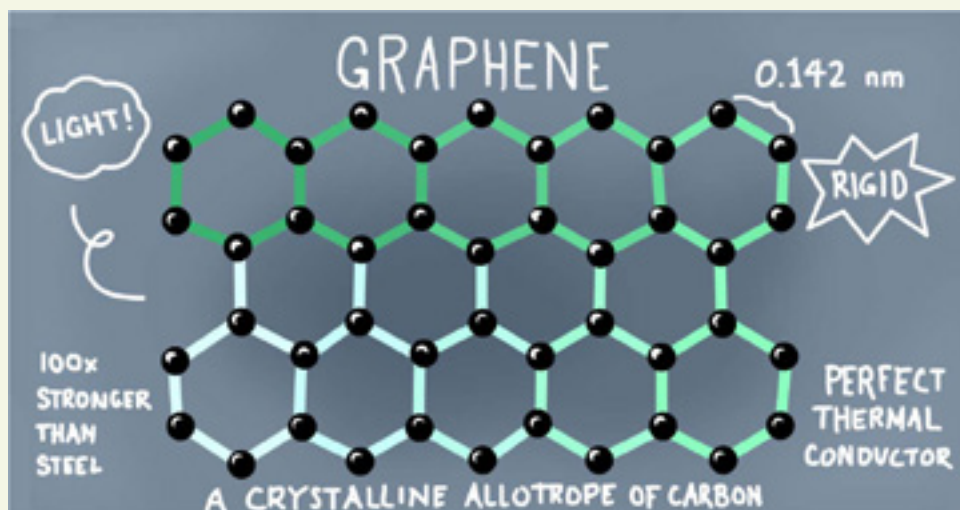
Kommissionens forskning har vist, at Europa mangler en innovationskultur, hvor gode ideer nemt kan omsættes til nye produkter og tjenesteydelser. Det er ikke lykkedes for EU at omdanne sin ekspertise inden for grundforskning til markedsinitieret innovation. **Tekstboks 1** giver et eksempel på denne fiasko, som er blevet kaldt »det europæiske paradoks«¹.

1 En teori udviklet i grønbogen om innovation, Europa-Kommissionen, 1995.

Tekstboks 1

Det europæiske paradoks - eksemplet grafen

Grafen er et materiale med en kulstofbaseret struktur, som blev opdaget i 2004 af Andre Geim, en professor i fysik ved universitetet i Manchester. På grund af dets mange usædvanlige egenskaber (det er lettere, men stærkere end stål, kan tåle høj varme og er elektrisk ledende) har grafen et enormt potentiale for vidtrækkende anvendelser fra højtydende elektronisk udstyr til energilagring.

Kilde: www.sketchport.com©Magicalhobo, 2014. Licens CC-BY.

Siden det blev opdaget, er der på verdensplan blevet registreret mere end 11 000 grafenrelaterede patenter og patentansøgninger. Men Det Forenede Kongerige tegner sig for mindre end 1 procent af patenterne, mens asiatiske organisationer ifølge Cambridge IP, et teknologisk strategiselskab med base i Det Forenede Kongerige, har udtaget næsten to tredjedele.

Kilde: Sarah Gordon »Red tape and cost lie behind Europe's poor patent performance«, *Financial times*, december 2014.

02

For at løse dette problem arbejder EU på at blive en videnbaseret økonomi centreret omkring en ambitiøs forsknings- og innovationsdagsorden. Den Europæiske Unions strategi går ud på »at skabe en innovationsfremmende ramme, som kan gøre det lettere at omdanne lyse ideer til varer og tjenesteydelser, som bibringer [...] økonomi[en] vækst og beskæftigelse«². I **tekstboks 2** defineres begrebet innovation, som helt klart er en central drivkraft for økonomisk vækst og beskæftigelse.

2 Innovation Union, et Europa 2020-initiativ (http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm).

Tekstboks 2

Innovation - definition

Innovation: indførelse af en ny eller betydeligt forbedret vare (gode eller tjenesteydelse) eller proces, en ny markedsføringsmetode eller en ny organisatorisk metode inden for forretningspraksis, arbejdspladsorganisation eller eksterne relationer. Minimumskravet til innovation er, at varen, processen, markedsføringsmetoden eller den organisatoriske metode skal være ny (eller væsentligt forbedret) for virksomheden.

Innovationsaktiviteter: alle videnskabelige, teknologiske, organisatoriske, finansielle og kommercielle tiltag, der konkret fører til eller har til formål at føre til gennemførelse af innovationer. Innovationsaktiviteter omfatter også FoU, som ikke direkte vedrører udviklingen af en specifik innovation.

Kilde: OECD/De Europæiske Fællesskaber »Oslo manual - guidelines for collecting and interpreting innovation data«, 2005.

EU har ændret politisk fokus henimod innovation

03

Europas manglende evne til at gøre opfindelser til salgbare varer og tjenesteydelser har fået EU til at genoverveje sin forskningspolitik. Den offentlige politik i EU har traditionelt haft fokus på grundforskning³, som i højere grad drives frem af nysgerrighed end af en potentiel mulighed for markedsanvendelse. Antagelsen bag dette var, at grundforskning ville tilskynde til anvendt forskning, som så ville føre til innovation og kommercialisering. Denne politik forsømte imidlertid ofte at tage højde for markedets absorptionskapacitet og den private sektors behov for støtte til innovation.

3 Under de tidligere europæiske rammeprogrammer for forskning og udvikling var støttemodtagerne hovedsagelig forskere uden for erhvervssektoren (Den foreløbige evaluering af det syvende rammeprogram - rapport fra ekspertgruppen, 12. november 2012).

04

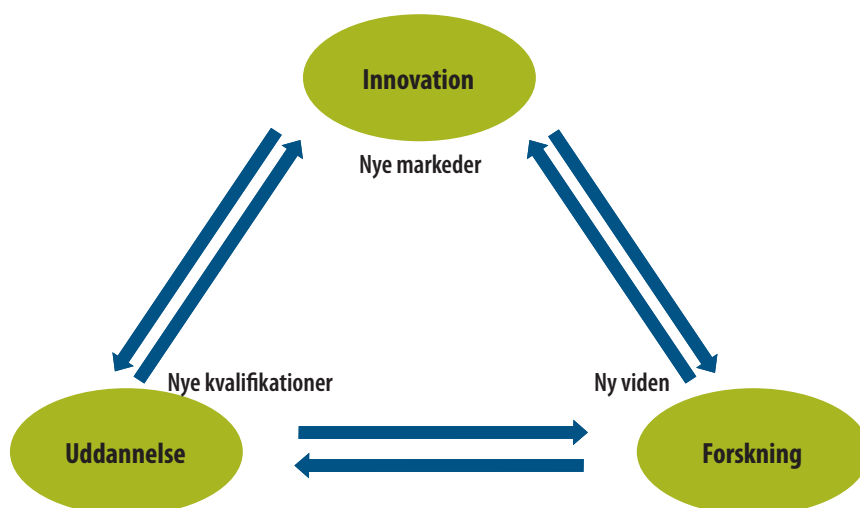
Europa-Kommissionen har nu lagt større vægt på innovationsforløbets afslutning for at få forskningsresultaterne bragt ud på markedet. I modsætning til sine forgængere finansierer Horisont 2020 (det aktuelle rammeprogram for forskning og innovation) udtrykkeligt innovation. Der er blevet indført nye EU-instrumenter, som for eksempel offentlig-private partnerskaber (f.eks. de fælles teknologiinitiativer⁴), låne- og garantiordninger (f.eks. RSFF⁵) og risikovillig kapital (f.eks. faciliteten for hurtigt voksende og innovative SMV'er⁶), for at styrke Europas innovation og tilskynde flere virksomheder til at deltage i innovationsaktiviteter⁷.

05

I disse innovative EU-initiativer var der imidlertid kun taget lidt hensyn til forbindelserne mellem de vigtigste aktører i »videntrekanten«, dvs. samspillet mellem forskning, uddannelse og innovation (jf. **figur 1**). Økonomisk vækst bygger på et bredere, velfungerende »videns- og innovationssystem«, hvor det er helt afgørende, at der er et produktivt samspil mellem alle innovative aktører. En bedre forståelse af disse forbindelser i videntrekanten har tilskyndet til udvikling af en ny offentlig ordning udformet med henblik på at støtte hele innovationsmiljøet.

Figur 1

Videntrekanten

Kilde: Revisionsretten.

- 4 De fælles teknologiinitiativer blev indført for bedre at kunne imødekomme erhvervslivets behov på bestemte forskningsområder. Der er tale om uafhængige EU-organer, som erhvervslivet og i nogle tilfælde også medlemsstaterne deltager i.
- 5 Risikodelingsfaciliteten blev lanceret for at give forskersamfundene bedre adgang til lånefinansiering, særlig til højrisikoinvesteringer i forskning, teknologisk udvikling og innovation.
- 6 Faciliteten for SMV'er i hurtig vækst og innovative SMV'er under programmet for konkurrenceevne og innovation stiller risikokapital til rådighed for innovative SMV'er og SMV'er med højt vækstpotentiale.
- 7 Erhvervslivets svage deltagelse i udgifterne til FoU nævnes ofte som en af årsagerne til, at EU ikke leverer de forventede resultater. Ifølge Eurostat svarede de FoU-aktiviteter, der blev gennemført inden for erhvervssektoren til 1,30 % af BNP i EU-28 i 2012, sammenlignet med 2,49 % i Japan (data fra 2010) og 1,83 % i USA (data fra 2011).

Indledning

06

Kommissionen forelagde »en bredt funderet innovationsstrategi« for EU, hvis formål er at omsætte investeringer i viden til varer og tjenesteydelser, og foreslog, at der blev oprettet et særligt organ, »der skal fungere som en magnet, der kan tiltrække de allerbedste hoveder, ideer og virksomheder fra hele verden«⁸: Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) blev oprettet i 2008.

EIT's oprindelige logo

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi

EIT's opgave og formål

07

EIT har til formål at bygge bro mellem de forskningsfokuserede universiteter og markedsorienterede virksomheder. EIT's integrerede tilgang til videntrekanten er en model, som giver en offentlig EU-ordning en enestående mulighed for at fremme innovation og iværksætteri. EIT har endvidere som udtrykkeligt mål at sætte klart fokus på konkrete resultater og mærkbare fordele for samfundet ved »at omdanne resultater fra forskning til produkter og tjenesteydelser af høj kvalitet«⁹.

08

Med et budget på mere end 300 millioner euro i perioden 2008-2013 og en oprindelig planlagt bevilling på 2,7 milliarder euro i perioden 2014-2020 har EIT en fremtrædende rolle i Europa 2020-strategien og skal »bidrage til bæredygtig økonomisk vækst og fremme konkurrenceevnen i Europa gennem styrkelse af medlemsstaternes og Unionens innovationskapacitet med henblik på at imødegå de store udfordringer, som det europæiske samfund står over for. Dette skal ske ved at fremme synergier og samarbejde mellem, og integrere, videregående uddannelse, forskning og innovation på højeste niveau, herunder ved at fremme iværksætteri«¹⁰. EIT er nu blevet indlemmet i det aktuelle rammeprogram for forskning og innovation, Horisont 2020¹¹.

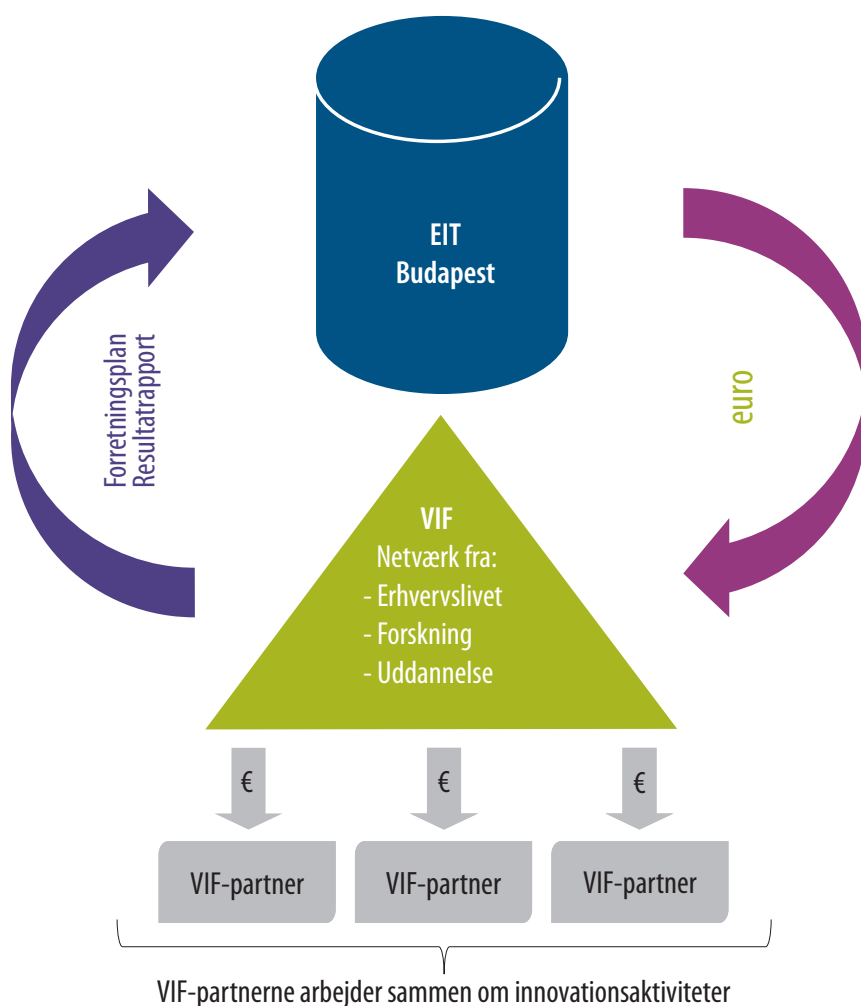
- 8 KOM(2005) 24, endelig af 2. februar 2005 - Vækst og beskæftigelse: en fælles opgave - Et nyt afsæt for Lissabon-strategien.
- 9 Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1312/2013 af 11. december 2013 om den strategiske innovationsdagsorden for Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT): EIT's bidrag til et mere innovativt Europa (EUT L 347 af 20.12. 2013, s. 892).
- 10 Artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1292/2013 af 11. december 2013 om ændring af forordning (EF) nr. 294/2008 om oprettelse af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EUT L 347 af 20.12. 2013, s. 174).
- 11 Horisont 2020 blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013 af 11. december 2013 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 104). Programmet efterfølger RP7 og løber fra 2014 til 2020 med et budget på 77 milliarder euro.

Hvordan arbejder instituttet?

09

EIT fungerer som et decentralt EU-organ under tilsyn af Europa-Kommissionens GD for Uddannelse og Kultur. Det har hovedsæde i Budapest (EIT HQ). EIT er ikke et forskningscenter og bidrager ikke direkte til finansieringen af enkeltprojekter. Det giver i stedet tilskud til videns- og innovationsfællesskaber (VIF'er), som er strukturerede partnerskaber mellem virksomheder, forskningsinstitutter og universiteter (VIF-partnere). VIF'erne har en central plads i EIT's aktiviteter og er det middel, som EIT primært forventes at bruge til at opfylde sine mål (jf. **figur 2**, som er en oversigt over EIT-modellen).

Figur 2 Oversigt over EIT-modellen

Kilde: Revisionsretten.

10

VIF'erne skal sikre, at EIT's visioner og politik omsættes til konkrete aktioner. VIF'erne udvælges efter en indkaldelse af ansøgninger baseret på prioriterede temaer med stor samfundsmæssig virkning. EIT har udvalgt fem VIF'er til finansiel støtte - jf. **figur 3**. Hvert VIF er repræsenteret ved en selvstændig organisation, VIF'et som juridisk enhed, der indgår de kontraktmæssige aftaler med EIT.

Figur 3 De fem udvalgte VIF'er, der støttes af EIT

VIF	Opgave	Antal VIF-partnere	
EIT Digital	Være drivkraften i europæisk lederskab inden for IKT-innovation med henblik på økonomisk vækst og livskvalitet	115	Iværksat i 2010
Klima-VIF	Skabe muligheder for innovatorer med henblik på at modvirke klimaændringerne og forme verdensøkonomien	209	
VIF InnoEnergi	Blive den ledende drivkraft bag innovation og iværksætteri inden for vedvarende energi	242	
EIT Sundhed	Sætte gang i iværksætteri og innovation inden for sund levevis og aktiv aldring, give Europas bedste talenter nye muligheder og ressourcer til gavn for alle borgere	209	Iværksat i 2015
EIT Råstoffer	Styrke den europæiske råstofsektors konkurrenceevne, vækst og tiltrækningskraft ved hjælp af radikal innovation og iværksætteri	115	

Kilde: Revisionsretten/EIT.

11

EIT's tilskudsaftale fastsætter det maksimale årlige finansieringsbidrag og definerer den portefølje af aktiviteter, VIF'et skal gennemføre i det kalenderår, hvor tilskudsaftalen underskrives. VIF'ets samlede portefølje af planlagte aktiviteter skal anføres i forretningsplanen, der vedlægges som bilag til tilskudsaftalen. VIF'ets aktiviteter kan opdeles i fire aktionsområder:

- i) uddannelse
- ii) innovationsprojekter
- iii) iværksætterier og
- iv) forvaltning og andre driftsomkostninger.

12

Under aktionsområdet uddannelse finansierer EIT uddannelsesaktiviteter på master- og ph.d.-niveau med fokus på levering af iværksætter- og innovationskompetencer. Under det andet aktionsområde iværksættes der innovationsdrevne projekter, som gennemføres af et konsortium af VIF-partnere, der udvælges efter en intern indkaldelse af ansøgninger, der tilrettelægges og forvaltes af VIF'et som juridisk enhed. Formålet er at bygge bro mellem forskning og markedet ved at finansiere projekter, der er knyttet til erhvervsudviklingsaktiviteter¹². Aktionsområdet iværksætterier har til formål at fremme oprettelse af nye virksomheder ved hjælp af væksthuse og sætte gang i erhvervsudviklingen ved hjælp af finansiell og teknisk støtte til nystartede virksomheders vækst. Et af hovedformålene er at nedbringe markedsføringsperioden for nye virksomheder ved hjælp af demonstrationsaktioner og ved at gøre det nemmere at udføre laboratorieforsøg og markedsundersøgelser.

13

Det fjerde aktionsområde vedrører omkostningerne i relation til forvaltningen af VIF'et og dets samhusningscentre. Hvert VIF har regionale samhusningscentre rundt om i Europa (jf. **bilag I**). Centrene er fysiske møde- og samarbejdslokaler, som er udtænkt for at kunne levere innovation lokalt.

12 Den vægt, der lægges på erhvervsanvendelser, er den største forskel mellem disse aktiviteter og de traditionelle samarbejdsforskningsprojekter, som der blev indkaldt forslag til under RP7.

Revisionens omfang og revisionsmetoden

14

Formålet med Rettens revision var at vurdere, om EIT er et effektivt redskab til fremme af innovation i EU. Vi undersøgte især rationalet bag EIT samt dets udformning og implementering for at vurdere, om dette nye instrument er på rette vej med hensyn til at opfylde sit overordnede mål, som er at integrere de tre elementer i videntrekanten og derved give innovationen i EU en saltvandsindsprøjtning.

15

Revisionen blev gennemført mellem december 2014 og juni 2015 og dækkede VIF'ernes og EIT's aktiviteter fra 2010 til 2014. I 2015 tog EIT flere initiativer, som beskrives i punkt 96-103. Vi mødtes med repræsentanter fra:

- GD for Uddannelse og Kultur i Europa-Kommissionen
- EIT's hovedsæde (EIT HQ)
- de tre juridiske VIF-enheder
- syv VIF-partnere og
- fem samhusningscentre¹³.

16

VIF-partnerne blev udvalgt i forhold til størrelsen af den EIT-finansiering, de havde modtaget. Et andet kriterium for udtagelse af VIF-partnere var, at vi ønskede at dække alle de VIF'er, der blev lanceret i 2010, og alle typer af organisationer i videntrekanten (dvs. universiteter, forskningsinstitutter og erhvervslivet). Vi gennemgik også en stikprøve af de VIF-aktiviteter, som EIT finansierer.

17

Denne revisionsmetode blev suppleret med:

- en webbaseret spørgeundersøgelse for at få de forskellige VIF-partners synspunkter¹⁴
- en kvantitativ analyse af de omkostninger, VIF'erne havde indberettet for perioden 2010-2014
- en gennemgang af faglitteraturen om innovation og EIT og
- en analyse af de initiativer, som EIT og Kommissionen tog under og har taget efter vores revision.

18

For at få en bedre forståelse af de væsentligste udfordringer, som EIT står over for, blev der forud for revisionen oprettet et panel bestående af de vigtigste interessenter. Dataene og konklusionerne fra Rettens årlige revision af EIT's regnskaber blev også anvendt som informationskilde.

13 Placeret i Grenoble (VIF InnoEnergy), London (Klima-VIF og EIT Digital) og Stockholm (EIT Digital og VIF InnoEnergy).

14 Vi fik kun gyldige e-mailadresser på 298 VIF-partnere (ud af 546), og heraf besvarede 113 hele spørgeundersøgelsen - en svarprocent på 38 %.

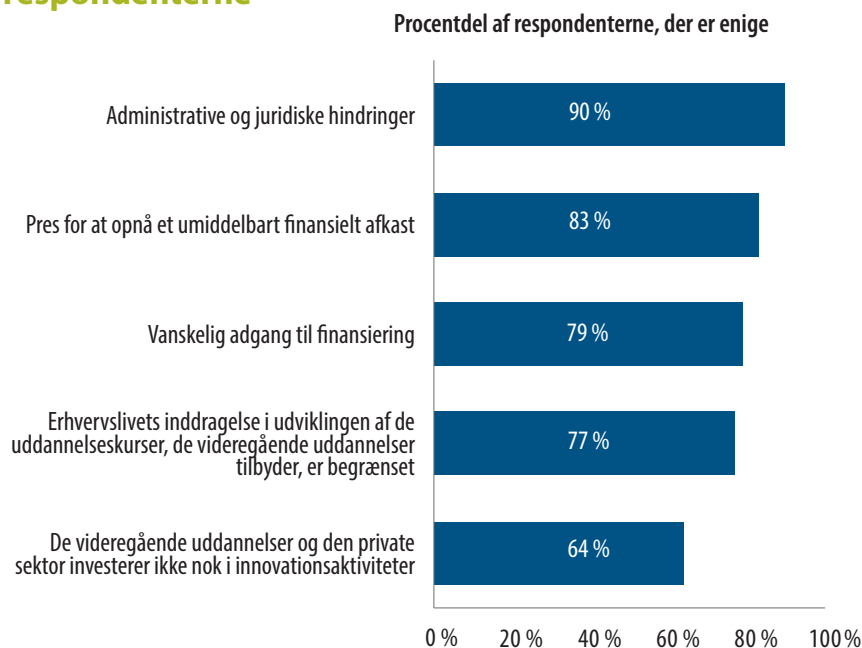
Rationalet bag EIT er velbegrundet

19

Interessenterne og de fleste af de VIF-partnere, som besvarede spørgeundersøgelsen, mener, at de største hindringer for innovation - i prioriteret rækkefølge ifølge respondenterne - er (jf. **figur 4**):

Figur 4

De vigtigste hindringer for innovation ifølge respondenterne

Kilde: Revisionsretten.

20

Blandt andre hindringer for innovation i EU blev følgende nævnt: Der er for mange forskellige offentlige finansieringsmekanismer, som hver har deres egne regler, hvilket svækker de offentlige støtteordningers samlede effektivitet, forskningsindsatsen i EU er for fragmenteret, hvilket medfører kostbart dobbeltarbejde, EU-programmerne mangler fælles strategier og/eller synergier med andre EU-programmer, nationale og lokale programmer, som også støtter innovation, de forskellige retssystemer på nationalt niveau begrænser grænseoverskridende innovation, og der er intet effektivt indre marked i EU, hvilket gør det endnu vanskeligere at bringe nye produkter/tjenesteydelser på markedet i andre EU-lande.

21

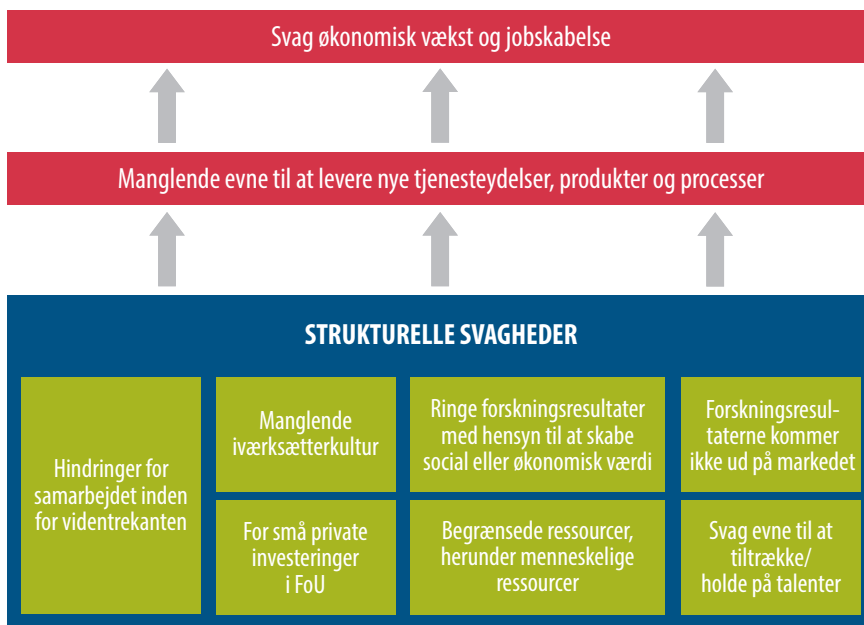
Næsten 80 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen var enige i, at de offentlige ordninger, der støtter innovation, ikke i tilstrækkelig grad er rettet mod markedsanvendelser. Dette synspunkt blev også bekræftet under samtalerne. 66 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen mente, at EIT's mål var relevante med hensyn til at fjerne de største af de barrierer, der hindrer innovation i Europa - EIT's mål er beskrevet i **bilag II**. Alle de personer, vi konsulterede, bekræftede de anførte årsager og var enige i, at der var behov for at oprette et nyt EU-instrument (EIT), som var forskelligt fra de tidligere instrumenter.

22

De markedssvigt, som EIT har til formål at afhjælpe (jf. **figur 5**), er de strukturelle svagheder, som hindrer innovation og dermed bremser økonomisk vækst og beskæftigelse. Der er ikke i tilstrækkelig grad udviklet en iværksætterkultur. Den manglende erhvervmæssige udnyttelse af forskningsresultaterne og den ringe grad af samarbejde mellem de forskningsfokuserede universiteter og markedsorienterede firmaer nævnes ofte som hovedårsagerne til, at EU halter bagud på innovationsområdet. De videregående uddannelser har ikke i tilstrækkelig grad lagt vægt på at fremelske innovatorer og iværksættere. De videregående uddannelser bør integrere innovations- og iværksætterfærdigheder i uddannelsesprogrammerne.

Figur 5

De markedssvigt, som EIT skal afhjælpe

Kilde: Revisionsretten.

Bemærkninger

23

Det er derfor EIT's prioritet af få sat sine uddannelses-, forsknings- og innovationsaktiviteter ind i en erhvervsmæssig sammenhæng og sikre, at de anvendes kommercielt. Men selv om der ligger et gyldigt rationale bag EIT's koncept, har instituttet endnu ikke haft den ønskede effekt.

Nogle af de centrale elementer er ikke udformet hensigtsmæssigt

24

EIT var oprindeligt udtænkt som en innovativ offentlig ordning. EIT-modellen indførte en række særlige elementer, som ikke fandtes i nogen af de andre innovationsfremmende EU-instrumenter. For eksempel er EIT det eneste instrument, der har kapacitet til at støtte hele innovationsmiljøet fra uddannelse til startup-virksomhed ved hjælp af innovationsdrevne projekter, der gennemføres af mange forskellige VIF-partnere. VIF'ernes autonomi er et andet af EIT-modellens karakteristika, som partnerne sætter særlig stor pris på. En række af EIT-modellens nøgleelementer er imidlertid ikke udformet på en måde, som sikrer, at det er en effektiv og banebrydende offentlig ordning.

Videntrekanten afspejles ikke tilstrækkeligt på Kommissionens niveau

25

Det, der oprindeligt satte skub i ønsket om at oprette EIT, var en antagelse om, at det svageste led i videntrekanten var forbindelsen mellem de videregående uddannelser og erhvervslivet. EIT blev derfor lagt ind under GD for Uddannelse og Kultur, som har stor erfaring med uddannelsesprogrammer. GD for Uddannelse og Kultur har således fået den ledende rolle i Kommissionen, for eksempel som dens observatør i EIT's bestyrelse.

26

Aktionsområderne innovation og iværksætteri, som nu tegner sig for størstedelen af EIT's finansiering, skal have direkte adgang til ekspertviden¹⁵. Derfor bør EIT have regelmæssig adgang til ekspertisen i GD for Forskning og Innovation og GD for det Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er. GD for Forskning og Innovation har værdifuld erfaring med at forvalte forsknings- og innovationsprojekter, og GD for det Indre Marked, Erhvervspolitik, Iværksætteri og SMV'er har ekspertise inden for oprettelse af nye virksomheder. Disse GD'er har imidlertid ingen afdeling, der er ansvarlig for EIT, og Retten fandt ikke meget dokumentation for, at de var aktivt involverede.

15 I perioden 2010-2014 tegnede projekterne under aktionsområdet innovation sig for 42 % af de EIT-finansierede aktivitetsomkostninger, iværksætteri tegnede sig for 22 %, uddannelse for 14 %, og andre omkostninger udgjorde 22 % (jf. punkt 11-13). Det skal bemærkes, at der er stor forskel på de metoder, som de forskellige VIF'ere anvender til måling af andre omkostninger, der hovedsagelig består af administrationsomkostninger og indirekte omkostninger.

EIT-finansiering baseret på supplerende aktiviteter er et dårligt defineret koncept

27

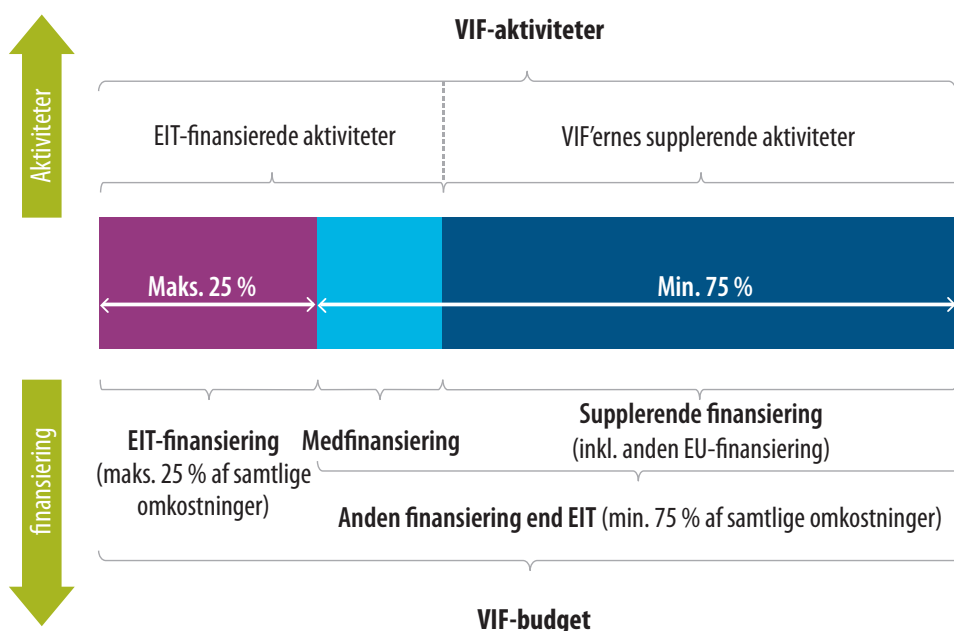
De innovationsaktiviteter, som VIF-partnerne gennemfører, er blevet inddelt i to kategorier:

- a) aktiviteter, som EIT finansierer op til 100 %, og
- b) VIF'ernes supplerende aktiviteter, som EIT ikke finansierer.

Sondringen mellem disse to aktivitetstyper er et grundlæggende element i EIT's finansieringsmodel, da det er det, der afgør loftet for EIT's bidrag. EIT-finansieringen må højst dække 25 % af VIF'ernes samlede omkostninger (dvs. summen af de aktivitetsomkostninger, der finansieres af EIT, og dem, EIT ikke finansierer - denne komplekse model er beskrevet i **figur 6**).

Figur 6

EIT's finansieringsmodel

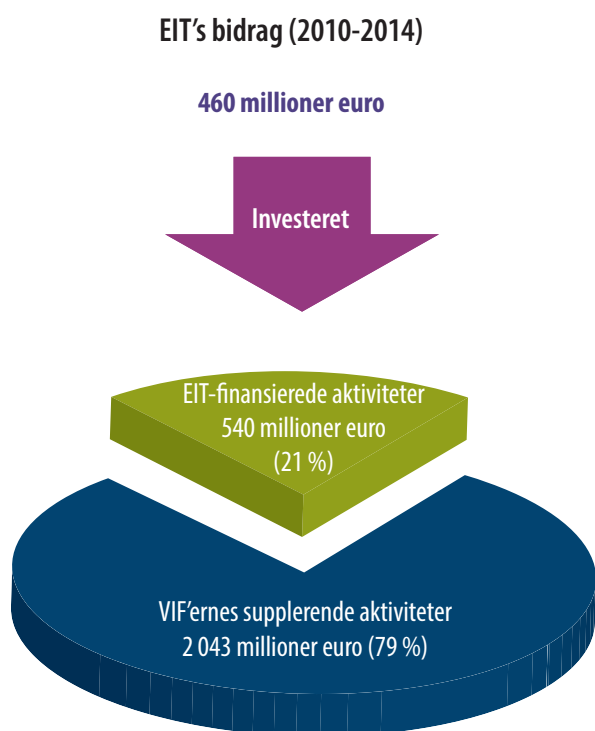
Kilde: Revisionsretten.

28

I perioden 2010-2014 bidrog EIT til de tre VIF'er med 460 millioner euro. Dette har hjulpet med til at finansiere innovationsaktiviteter for 540 millioner euro. VIF'erne har anmeldt supplerende aktiviteter for 2 043 millioner euro (hvoraf 10 % blev finansieret af andre EU-programmer end EIT, f.eks. samarbejdsprojekter under RP7, Det Europæiske Forskningsråds støtteordninger, projekter under de fælles teknologiinitiativer m.v. og 23 % af andre offentlige nationale eller regionale ordninger) - jf. **figur 7**.

Figur 7

EIT's bidrag til VIF'ernes aktiviteter i perioden 2010-2014

Kilde: EIT.

29

VIF'ernes supplerende aktiviteter var mangelfuldt defineret. Manglen på en klar definition har skabt operationelle problemer for VIF-partnerne, som ikke delte EIT's forståelse af, hvad der kunne anmeldes som supplerende aktiviteter, og hvordan de skulle rapporteres. En af VIF'erne pegede på dette problem i sin resultatrapport i 2012 og skrev, at den endnu ikke fastlagte definition af supplerende finansiering gør det vanskeligt for nogle partnere at engagere sig fuldt ud og opgive alle de supplerende midler, de reelt kommer med.

30

VIF'ernes supplerende aktiviteter blev først defineret juridisk, da 2014-tilskudsaf-talerne mellem VIF'erne og EIT blev undertegnet - fire år efter at VIF'erne havde påbegyndt deres virksomhed. Denne definition var imidlertid heller ikke til megen hjælp, da de supplerende aktiviteter blot beskrives som aktiviteter, som VIF-partnerne gennemfører, og som primært har fokus på de aktiviteter, som VIF'et skal gennemføre for at kunne udføre sin opgave. EIT's vejledningsdoku-ment fra 2014 »Principles for financing, monitoring and evaluating KIC activities« præciserede, at sådanne aktiviteter skal have en klar forbindelse til mindst en af de aktiviteter, der finansieres af EIT, og at de ikke må finansieres med bidraget fra EIT. Det anførte også, at omkostningerne forbundet med disse aktiviteter skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne til den aktivitet, der finansieres af EIT, og/eller til den effekt, støtten til VIF'ets opgaver forventes at få.

31

EIT indførte proportionalitetsprincippet i 2014 for at imødegå og forhindre alt for høje omkostninger i forbindelse med VIF'ernes supplerende aktiviteter. Det er imidlertid fortsat en udfordring at vurdere, om proportionalitetskriteriet er overholdt i forbindelse med en specifik supplerende VIF-aktivitet, eftersom der ikke er udsendt yderligere vejledning, og EIT ikke har indført nogen særlige mekanismer, der kan anvendes til systematisk at teste proportionalitet. Som følge heraf afviste EIT ingen omkostninger med den begrundelse, at de var »uforholdsmæssige«, i forbindelse med gennemgangen af VIF'ernes supplerende aktiviteter i perioden 2010-2014.

32

Før 2016-plancyklussen blev kriterierne om en klar forbindelse og proportio-nalitet fortolket på forskellige måder. Blandt VIF-partnerne, EIT og dem, der kontrollerer omkostningsopgørelserne¹⁶, har dette skabt usikkerhed om, hvorvidt omkostningerne i forbindelse hermed skal accepteres ved beregningen af det maksimale bidrag fra EIT (jf. eksemplet i **tekstboks 3**). Det er til skade for VIF-partnerne, da afviste omkostninger betyder, at EIT's finansieringsbidrag nedsættes.

16 Kontroller og revisioner udført af EIT, private eksterne revisorer og Revisionsretten.

Eksempel på en supplerende VIF-aktivitet, hvor der ikke tydeligt er »en klar forbindelse« til en aktivitet finansieret af EIT

En VIF-partner indberettede i 2013 en supplerende aktivitet, hvis værdi var sat til 188 millioner euro. Ifølge regnskabsoplysningerne var denne aktivitet knyttet til et EIT-finansieret innovationsprojekt til en værdi af 4,5 millioner euro - hvilket betyder et omkostningsforhold på 42:1. Omfanget af denne supplerende aktivitet ville være nok til at bære hele EIT's bidrag til det pågældende VIF i 2013. Som begrundelse for forbindelsen blev der fremlagt et kort dokument, som forklarer, at partneren er involveret i mange af VIF'ets aktiviteter, herunder også uddannelsesprogrammer og programmer for oprettelse af nye virksomheder.

Der er imidlertid ingen overbevisende dokumentation for en »klar forbindelse« mellem formålet med de 188 millioner euro i påløbne omkostninger og det innovationsprojekt til en værdi af 4,5 millioner euro, som andre VIF-partnere har iværksat.

33

At måle og rapportere om VIF'ets supplerende aktiviteter er ikke afgørende for opfyldelsen af EIT's mål: Det er kun de aktiviteter, som EIT finansierer, der gør et VIF til et VIF¹⁷. Formålet med tilskuddet er at finansiere de aktiviteter, EIT støtter, ikke 25 % af VIF'ets samlede omkostninger. At udelukke VIF'ets supplerende aktiviteter som en finansieringsbetingelse ville ikke påvirke udfaldet: VIF'erne ville stadig udføre de EIT-finansierede aktiviteter.

Den påståede løftestangeffekt er ikke dokumenteret og er usandsynlig**34**

VIF'ernes supplerende aktiviteter bruges i EIT's finansieringsmodel til at vise modellens løftestangeffekt. I Horisont 2020 hedder det, at »EIT's tilgang til finansiering vil blive baseret solidt på en stærk løftestangeffekt [...]«. EIT's årsrapport for 2013 opgiver en løftestangeffekt på 4: Mere end 80 % af VIF'ets samlede budget kommer ifølge rapporten fra eksterne kilder, og hver investeret euro fra EU-budgettet udløser en højere investering fra en anden kilde. I 2013 anførte Kommissionen EIT's forstærkede løftestangeffekt for private og andre offentlige finansieringskilder som en resultatindikator.

17 »FAQ about KICs« - EIT (2010).

35

EIT's påståede løftestangseffekt på 4 er baseret på den antagelse, at alle de supplerende VIF-aktiviteter, som partnerne anmelder, er tillægsaktiviteter, dvs. at de er udløst af EIT's intervention. Denne hypotese er urealistisk, fordi EIT har givet VIF'erne lov til at anmelde supplerende aktiviteter med tilbagevirkende kraft: Omkostninger fra en tidligere supplerende aktivitet kan anmeldes i det løbende rapporteringsår for de tilknyttede aktiviteter, der finansieres af EIT.

36

Disse bagudrettede supplerende aktiviteter er ikke tillægsaktiviteter, eftersom de var blevet iværksat af VIF'ets partnere uden støtte fra EIT (i **tekstboks 4** gives et eksempel herpå). VIF'ernes bagudrettede supplerende aktiviteter tegner sig for 450 millioner euro (22 %) af de samlede supplerende aktiviteter, som VIF'erne anmeldte i perioden 2010-2014.

Tekstboks 4

En finansiel løftestangseffekt kan ikke være fremkaldt af en bagudrettet aktivitet

En VIF-partner kan anmelde omkostninger afholdt under et tidligere EU-samarbejdsprojekt, der blev gennemført i perioden 2010-2013, som en supplerende VIF-aktivitet i forbindelse med en EIT-finansieret aktivitet i 2014. Men beslutningen om at iværksætte RP7-projektet i 2010 blev truffet uafhængigt af EIT's godkendelse i 2014 af finansieringen af den dermed forbundne aktivitet: I dette specifikke tilfælde er der således ingen løftestangseffekt.

37

Endvidere bidrager VIF-partnerne hovedsagelig til VIF'ernes budgetter med »naturalier« og ikke med kontante midler: Der er derfor en høj iboende risiko for, at VIF-partnerne gør, hvad de under alle omstændigheder ville have gjort (dødvægt), og anmelder omkostningerne som en supplerende VIF-aktivitets bidrag til EIT. De VIF-partnere og de tre juridiske VIF-enheder, vi talte med under revisionen, bekræftede, at de fleste af VIF'ernes supplerende aktiviteter ikke er tillægsaktiviteter: De ville være blevet gennemført, selv om EIT ikke fandtes. Vores gennemgang af alle supplerende VIF-aktiviteter på over 2 millioner euro bekræftede, at dette var tilfældet.

Tekstboks 5

Eksempel på supplerende VIF-aktiviteter, som ikke er tillægsaktiviteter

I forbindelse med kurser, som EIT-støttede studerende også deltager i, har VIF-partnere som en supplerende VIF-aktivitet anmeldt deltagelsesomkostningerne for studerende, som ikke støttes af EIT. Disse udgifter er ikke tillægsomkostninger, da kurserne er en del af universitetets almindelige uddannelsesprogram.

VIF'erne vil sandsynligvis ikke blive finansielt bæredygtige

38

VIF'erne skal udarbejde strategier for, hvordan de kan blive finansielt bæredygtige¹⁸, selv om dette mål på lang sigt ikke er kompatibelt med et VIF's forventede levetid (syv til femten år), jf. forordningen om oprettelsen af EIT¹⁹. På grund af denne lovgivningsmæssige inkonsekvens går man normalt ud fra²⁰, at EIT's finansielle bidrag i princippet bør ophøre efter en periode på maksimalt femten år, men at VIF'erne skal arbejde videre.

39

VIF-partnerne og de tre juridiske VIF-enheder, vi talte med, anførte, at det er usandsynligt, at VIF'erne vil blive finansielt uafhængige efter femten år. I perioden 2010-2014 opgav kun en af VIF'erne indtægter (400 000 euro), mens EIT tilførte VIF'erne mere end 460 millioner euro. To tredjedele af respondenterne i Revisionsrettens spørgeskema mener ikke, at det er sandsynligt, at VIF'erne vil blive finansielt uafhængige på lang sigt.

EIT-fonden tiltrak ikke yderligere midler

40

I sin årsrapport for 2010 bekendtgjorde EIT oprettelsen af EIT-fonden, som skulle bruges som et middel til at tiltrække og kanalisere midler til EIT-aktiviteter, der ikke hører under instituttets normale finansieringsområde, og anførte, at fonden på denne måde ville komme til at spille en afgørende rolle både med hensyn til at sikre EIT's finansielle bæredygtighed og autonomi og i form af større social udbredelse. Fonden tiltrak aldrig i nævneværdig grad midler og blev nedlagt i 2014.

Den årlige indgåelse af tilskudsaftaler fremmer ikke i tilstrækkelig grad VIF'ernes innovationsaktiviteter

41

VIF'ets forretningsplan, der er vedlagt som bilag til tilskudsaftalen, er et omfattende dokument, hvori udvælgelsen, beskrivelsen og forvaltningen af VIF'ets portefølje af planlagte aktiviteter i kalenderåret er angivet. EIT udsender retningslinjer for at afklare de krav, der stilles til forretningsplanens struktur, indhold og detaljeniveau.

18 Artikel 6, stk. 2, i den ændrede forordning om oprettelse af EIT: »VIF'erne skal have betydelig frihed til at fastlægge deres interne organisation og sammensætning samt med hensyn til detaljerne vedrørende deres dagsorden og arbejdsmetoder. VIF'erne skal navnlig [...] udarbejde strategier for finansiell bæredygtighed«.

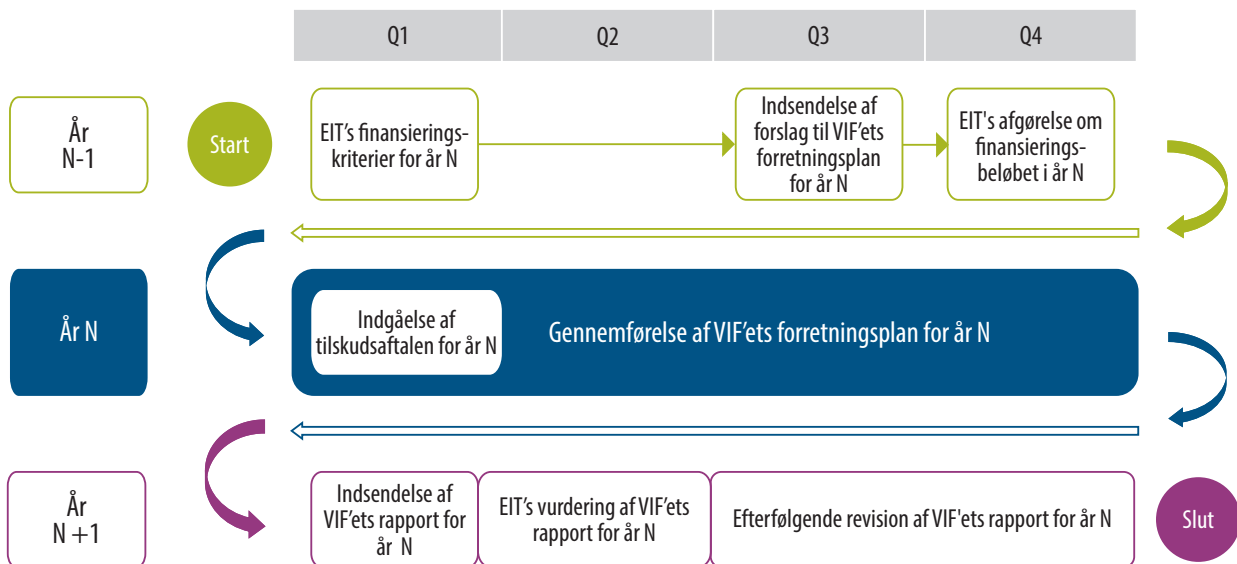
19 Ifølge artikel 7b i den ændrede forordning om oprettelse af EIT: »[...] består et VIF normalt i en periode på syv til femten år«.

20 EIT meddelte udtrykkeligt VIF'erne dette i 2015.

42

Forretningsplanen for et VIF ligner mere et årligt arbejdsprogram med et stærkt kortsigtet fokus. Udkastet til forretningsplan for det kommende år skal sendes til EIT senest ved udgangen af september i år N-1 - jf. **figur 8**, som viser tidslinjen for tilskudsaftalen og den dertil knyttede forretningsplan. For at kunne overholde denne tidsfrist skal VIF-partnerne ved udgangen af andet kvartal kortlægge og beregne omkostningerne for alle de innovationsaktiviteter, de ønsker at gennemføre i det følgende år. VIF-partnerne skal derfor mindst seks måneder i forvejen vide, hvilke konkrete innovationsaktiviteter de vil gennemføre i det følgende kalenderår. Når der er tale om projekter under aktionsområdet innovation, er der behov for yderligere tre måneder for at iværksætte en indkaldelse af forslag. Men VIF'erne kan alligevel ændre deres forretningsplaner i årets løb for at indføre nye innovationsprojekter, hvilket formaliseres ved hjælp af en ændring af den årlige tilskudsaftale.

Figur 8 Tidslinje for tilskudsaftalen, den dertil knyttede forretningsplan og vurderingen af VIF'ets resultatrapport

Kilde: EIT - »Principles for financing, monitoring and evaluating KIC activities«.

43

Et VIF's strategi skal være »baseret på en fælles innovationsplanlægning på mellem- og lang sigt med henblik på at opfylde EIT's mål [...]«²¹. Den tilskudsftale, der indgås mellem EIT og VIF'et som juridisk enhed, fastsætter imidlertid kun EIT's finansieringsbidrag i ét kalenderår. Der er derfor kun sikret midler fra EIT til dækning af omkostninger, der anmeldes på årsbasis. Den fremtidige finansiering afhænger af, om der er midler til rådighed på EIT's budget, som påvirkes af effekten af indførelsen af EFSI - jf. **tekstboks 6** - og af resultaterne af den konkurrencebaserede fordeling af midler mellem VIF-erne²².

44

Retten støtter konkurrencebaseret finansiering, men der er et problem med timingen. Da beslutningen om den konkurrencebaserede tildeling træffes på EIT's bestyrelsesmøde i december, kendes resultaterne heraf først ved årets udgang. Det skaber usikkerhed for VIF-partnerne, da nogle af projekterne stilles i bero, indtil det er klart, om der vil være midler til rådighed.

21 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 294/2008 af 11. marts 2008 om oprettelse af Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EUT L 97 af 9.4.2008, s. 1).

22 En del af det årlige tilskud fordeles mellem VIF'erne på konkurrencemæssige betingelser. 40 % af EIT's samlede bidrag til VIF'erne i 2015 blev tildelt på denne måde. Denne andel vil i årenes løb blive større.

Tekstboks 6

Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)²³ og dens indvirkning på EIT's budget

I november 2014 iværksatte Europa-Kommissionen en investeringsplan for Europa med henblik på igen at sætte gang i vækst og investeringer i EU. Den foreslog at etablere Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI), som skulle oprettes inden for EIB og finansieres af EU og EIB i fællesskab.

EFSI-forordningen nedsatte EU's bidrag til EIT med 12 % - fra 2 711 til 2 383 millioner euro - i syvårsperioden 2014-2020. EIT's budget for 2016 vil blive nedsat fra 336 millioner euro (som oprindeligt planlagt i Horisont 2020) til kun 285 millioner euro (-15 %). Det vil betyde færre EIT-finansierede innovationsaktiviteter. Kombineret med den konkurrencebaserede finansiering skaber dette ekstra usikkerhed for VIF'erne, som skal udvælge projekter og udarbejde deres forretningsplaner uden at have en klar fornemmelse af, hvor mange midler der vil være til rådighed i det/de følgende år.

VIF'erne kan indirekte drage nytte af EFSI-midler, som vil kompensere for en del af nedsættelsen af EIT's budget.

23 Udtalelse nr. 4/2015 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og om ændring af forordning (EU) nr. 1291/2013 og (EU) nr. 1316/2013 (<http://eca.europa.eu>).

Bemærkninger

45

Denne kortsigtethed med hensyn til operationel og finansiel planlægning passer ikke med tidshorizonten for de innovationsaktiviteter, som VIF'erne gennemfører. Alle de VIF-partnere, som Revisionsretten besøgte, nævnte reglen om etårighed som et stort handicap, når det gjaldt om at fremme innovation på lang sigt.

46

Aktionsområdet uddannelse består hovedsagelig af master- og ph.d.-programmer. Disse uddannelsesprogrammer har en forventet tidsramme på henholdsvis to og fire år. VIF-partnerne fra de videregående uddannelser løber derfor en risiko, når de undertegner en flerårig kontrakt med EIT-studerende, fordi der er juridisk usikkerhed om de midler, de vil modtage i senere år. Det er især et problem for offentlige organisationer (hovedsagelig universiteter og forskningsinstitutter), som skal følge strenge finansielle regler i deres respektive nationale lovgivning.

47

Den årlige tilskudsproces er også en stor forhindring for planlægning og samordning af flerårige innovationsprojekter under aktionsområdet innovation. Nogle VIF'er har iværksat særlige aktiviteter med henblik på projekter med en længere tidshorizont, hvis finansiering i princippet er garanteret i hele deres levetid (med en midtvejsevaluering, som skal sikre, at det finansierede projekt er bæredygtigt og sandsynligvis vil få kommercielle virkninger - en negativ midtvejsevaluering vil sætte en stopper for finansieringen af foretagendet). Men fordi EIT's finansieringsbidrag kun fastsættes for ét år, bæres de finansielle risici forbundet med de efterfølgende år af VIF-partnerne: Nogle VIF-projekter vil måske skulle afbrydes eller opgives på grund af manglende finansiering.

48

I modsætning hertil indgås aftalerne om EU-tilskud til samarbejdsforskningsprojekter for en flerårig periode. Tilskuddene under Marie Skłodowska-Curie-programmet giver for eksempel sikret finansiering til forskere i perioder på mere end tolv måneder.

49

I perioden 2011-2014 blev tilkudsftalerne i gennemsnit underskrevet tre måneder efter kalenderårets begyndelse. Tilkudsftalerne for 2015 blev først underskrevet i juni 2015. Aktiviteter, som VIF'erne iværksætter efter 1. januar, er først omfattet af en juridisk bindende aftale, når den nye årlige tilkudsftale er underskrevet. Den sene underskrivelse skaber en afbrydelse i innovationsprocessen, eftersom nogle VIF-partnere ikke ønsker at bære den juridiske og finansielle risiko, det er at binde ressourcer, før tilkudsftalen er underskrevet.

50

Den sene underskrivelse af de årlige tilskudsaftaler forsinker også EIT's forfinansieringsbetaling til VIF'erne, som skal finde sted senest 30 dage, efter at tilskudsaf-talen er trådt i kraft. Først når det er sket, kan VIF'erne uddele pengene til de enkelte partnere. Partnerne skal derfor selv betale alle de udgifter, der afholdes indtil dette tidspunkt. Omkostninger, der overskrider det modtagne forfinansie-ringsbeløb (op til 50 %), vil først blive godtgjort af EIT sammen med den endelige betaling, der finder sted i andet halvår det følgende år.

24 Afgørelse nr. 1312/2013.

De nuværende nøgleresultatindikatorer egner sig ikke til effektiv overvågning

51

Ifølge den strategiske innovationsdagsorden (SID)²⁴ bør EIT »i samarbejde med Kommissionen og VIF'erne etablere et omfattende system til overvågning af EIT's bidrag til Horisont 2020, EIT's indvirkning gennem egne aktiviteter og VIF-aktivi-teter og -resultater«. Dette system er endnu ikke indført.

52

EIT's centrale nøgleresultatindikatorer (jf. **tekstboks 7**) er ikke defineret klart og har ikke været konsekvente over tid (definition af nyuddannede, begreberne teknologioverførsel, ibrugtagning af viden, udklækkede ideer mv.). **Tekstboks 8** viser et eksempel på uklart definerede nøgleresultatindikatorer. Det vanskeliggør rapporteringen af resultater, særlig når nøgleresultatindikatorernes definition ændres midt i kalenderåret og derfor skal tilpasses med tilbagevirkende kraft.

Nøgleresultatindikatorer

Der er tre typer af nøgleresultatindikatorer:

1. **EIT's centrale nøgleresultatindikatorer:** EIT har seks centrale nøgleindikatorer: uddannelsesprogram-mernes tiltrækningskraft, antal nyuddannede, antal udklækkede forretningsideer, antal nystartede virk-somheder og spin off-virksomheder, overførsel/ibrugtagning af viden, nye eller forbedrede produkter/ tjenesteydelser/processer lanceret på markedet. De fremskridt, der gøres i forhold til disse indikatorer, måles med henblik på konkurrencebaseret finansiering.
2. **EIT-specifikke nøgleresultatindikatorer, som** måler EIT's egne aktiviteter og overvåger dets operatio-nelle resultater ved hjælp af indikatorer som for eksempel fristen for gennemførelse af tilskudsaf-talen, for godkendelse af rapporten og for afholdelse af betaling, procentdelen af formaliserede processer og graden af tilfredshed med EIT.
3. **VIF-specifikke nøgleresultatindikatorer, som** udarbejdes af VIF'erne selv.

Uklar definition af nøgleresultatindikatoren nystartede virksomheder

For at en nystartet virksomhed kan anerkendes som sådan, skal VIF'et fremlægge bevis (f.eks. en foreløbig ordre eller en ordreseddel/faktura), som viser, at den nystartede virksomhed har fået sin første eller potentielt første kunde, eller et andet dokument, der beviser, at den er begyndt at udøve erhvervmæssig virksomhed. På grund af de vagt formulerede kriterier (hvad er en »potentielt første kunde«?) fortolker VIF'erne denne regel på forskellige måder.

53

Det er vanskeligt at sammenligne de tre VIF'er ved hjælp af disse centrale nøgleresultatindikatorer. I de centrale nøgleresultatindikatorer tages der ikke hensyn til forhold som for eksempel den nystartede virksomheds størrelse, kursets varighed mv. Hertil kommer, at VIF'erne arbejder i forskellige sektorer med forskellig modenhed, hvilket gør det mere eller mindre vanskeligt at oprette nye virksomheder, udklække forretningsideer mv. En udelukkende kvantitativ analyse tager ikke hensyn til de forskellige miljøer, som de tre VIF'er arbejder i. Det er begrænset, hvor store fremskridt der er gjort med hensyn til at udvikle VIF-specifikke nøgleresultatindikatorer.

54

Flere af de mangler, der blev konstateret ved en ekstern evaluering i 2011, er endnu ikke blevet afhjulpet: De centrale indikatorer har fortsat større fokus på input eller output end på resultater eller virkninger, og der lægges mere vægt på absolutte værdier end på, at VIF'erne har medført en stigning i aktiviteten²⁵ (jf. også punkt 99).

Deltagelsen fra erhvervslivet vil kunne øges

55

For at EIT kan blive en succes, skal erhvervslivet være stærkt involveret på strategisk og operationelt niveau. Dette vil kunne sikre, at VIF'ernes aktiviteter orienteres mod markedets behov og dirigeres i en retning, der er fordelagtig for økonomien og samfundet²⁶. I 2006 fremhævede Kommissæren for Uddannelse, Erhvervsuddannelse og Kultur erhvervslivets betydning i forslaget og anførte, at virksomheder vil blive instituttets centrale partnere på strategisk og operationelt niveau og blive inddraget direkte i forsknings- og uddannelsesaktiviteter og dermed være med til at skabe en iværksættermentalitet hos nyuddannede akademikere og forskere²⁷. Erhvervslivet har således en vigtig rolle at spille med hensyn til at bygge bro mellem forskning og innovation.

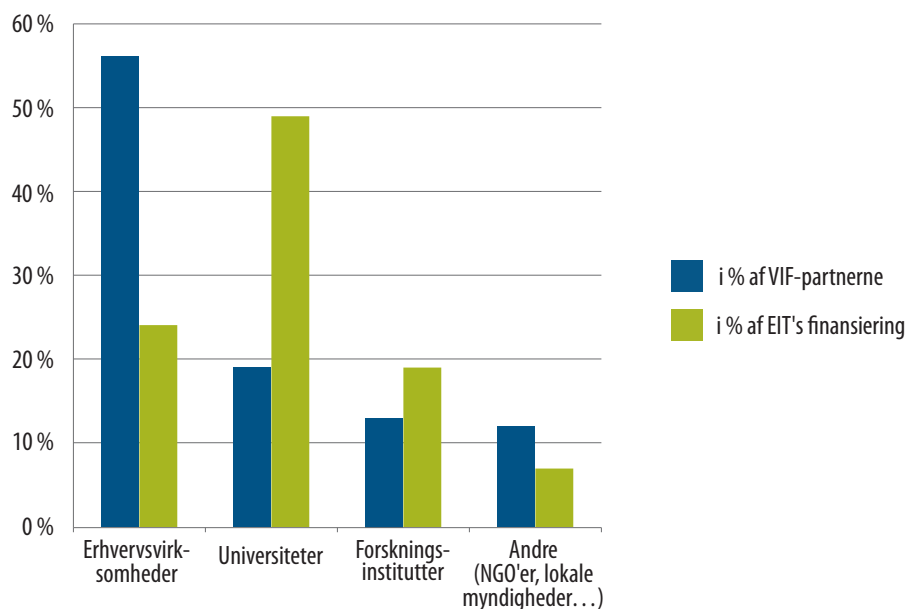
- 25 Punkt 6.31 i »Monitoring progress and outcomes - External evaluation of the European Institute of Innovation and Technology-Framework Contract on evaluation and related services« (EAC 03/06) - maj 2011.
- 26 COM(2006) 77 endelig af 22. februar 2006 - Indførelse af det nye partnerskab for vækst og beskæftigelse. Et nyt flagskib på vidensområdet: Det Europæiske Teknologiske Institut.
- 27 »The Commission details its plan for a European Institute of Technology«, Kommissionens pressemeddelelse (IP/06/751), 8. juni 2006.

56

På trods af erhvervsorganisationernes betydning har de kun modtaget 24 % af EIT's finansielle støtte (jf. **figur 9**), selv om de udgør 56 % af VIF-partnerne. Finansieringsbidragets størrelse er ikke den eneste indikator for deltagelse²⁸, men erhvervslivets deltagelse i EIT og VIF'erne vil kunne øges. Kun to af de 40 største modtagere af EIT-støtte i perioden 2010-2014 var en virksomhed.

28 Virksomhederne har også andre grunde end de rent finansielle til at slutte sig til VIF'erne, som for eksempel at få adgang til nye talentfulde studerende, der har gennemgået EIT-mærkede uddannelsesprogrammer.

Figur 9 Fordeling på organisationstype i perioden 2010-2014

Kilde: EIT.

57

Interessenterne fra erhvervslivet har udtrykt bekymring over, at VIF'ernes dagsorden primært styres af behovene hos de videregående uddannelser, mens de universiteter, vi talte med under revisionen, beklagede, at erhvervslivet ikke er tilstrækkeligt involveret i udviklingen af uddannelseskurser. I de første tre år blev samarbejdsprojekter iværksat af VIF'erne opgivet eller førte ikke til konkrete resultater, fordi der ikke var lagt tilstrækkelig vægt på markedsanvendelse. En af årsagerne hertil var, at man under udvælgelsen af temaer til de projekter, der skulle finansieres af EIT, hovedsagelig sigtede mod at tilgodese behovene hos de videregående uddannelser og ikke hos erhvervslivet. VIF'erne har siden rådet bod på dette ved at sørge for, at resultatet af et projekt, der skal finansieres af EIT, potentielt skal kunne anvendes på markedet og dermed skabe fremtidige indtægter.

EIT-modellen opstiller ikke i tilstrækkelig grad mål for at støtte allerede eksisterende SMV'er

58

SMV'er er typisk mere fleksible og bedre til at udvikle og anvende nye teknologier end store organisationer. I forbindelse med mange EU-politikker anerkendes det, at SMV'erne har en vigtig rolle. Horisont 2020 har som specifikt mål, at mindst 20 % af budgettet skal gå til SMV'er, men EIT har ikke opstillet mål på den baggrund.

59

Respondenterne i spørgeundersøgelsen vurderede, at fremme og støtte af SMV'ers deltagelse i innovationsaktiviteter var det tredjevigtigste af de mål, EIT skal opfylde for at fremme innovation i Europa, men EIT gennemførte ingen specifikke foranstaltninger for bedre at støtte allerede eksisterende SMV'er, som gik videre end foranstaltningerne i de andre EU-ordninger. Startup-virksomheder og nyligt oprettede virksomheder støttes via VIF'ernes virksomhedsvæksthuse, hvorimod etablerede SMV'er med højt vækstpotentiale har vanskeligere ved at drage fuld nytte af den støtte, EIT tilbyder. Det gælder især, at SMV'ernes deltagelse i projekter under det innovationsdrevne aktionsområde er meget begrænset.

60

Hertil kommer, at alle de VIF-partnere, vi talte med, gav udtryk for, at den nuværende tilskudscyklus er en hæmsko, fordi den ikke opfylder SMV'ernes finansieringsbehov. VIF'ets betalingscyklus er et stort problem for finansielt svage partnere, som for eksempel SMV'er, der ikke har finansiell kapacitet til at dække finansieringshullet (jf. punkt 50).

61

EIT har kun indsamlet spredte oplysninger, fordi der ikke er noget krav om rapportering om SMV'er. I perioden 2010-2014 modtog SMV'er imidlertid mindre end 5 % af den finansielle støtte fra EIT²⁹.

62

Fordi SMV'erne er indirekte modtagere og ikke medregnes, er det bredere billede måske knap så dystert. Respondenterne i spørgeundersøgelsen udtalte, at VIF-partnerskaberne har skabt et miljø, hvor startup- og spin off-virksomheder og SMV'er kan vokse. VIF'erne yder støtte til startup-virksomheder/SMV'er, særlig via deres virksomhedsvæksthuse. Men kun hvis der ved hjælp af klare strategier og mål skabes bedre betingelser for at begunstige SMV'er, vil deres deltagelse i VIF'erne kunne øges - jf. **tekstboks 9**, hvor der gives eksempler på den kritik, der fremsættes vedrørende den manglende effektivitet af EIT's støtte til SMV'er.

29 Der foreligger kun data om SMV'er fra et VIF.

Tekstboks 9

Eksempler på den kritik, der fremsættes om SMV'ernes deltagelse

»EIT har hele tiden manglet et klart budskab til SMV'er [...]«.

»SMV'erne er helt afgørende for innovationen i EU, og de bør involveres, men vægten lægges nu på startup-virksomheder, og det tunge bureaukrati og ineffektiv kommunikation er kun for store virksomheder«.

»SMV'er er ikke tilstrækkelig repræsenteret i VIF'ernes ledelse, hvilket betyder, at der ikke tages hensyn til deres problemer og interesser«.

(Kilde: Rettens spørgeskemaundersøgelse)

Der er ikke nok konkret synergi og komplementaritet

63

Indtil virksomhedsplanerne for 2016 har der kun været få effektive incitamentter for et VIF til at søge synergi med et andet VIF. Den konkurrencebaserede finansiering giver VIF'et incitament til at opnå bedre resultater. Men denne form for finansiering fremmer imidlertid ikke samarbejdet mellem dem, fordi eventuelle fordele vil skulle deles med et VIF, der konkurrerer om den samme finansiering. Selv om forskellige VIF'er kan være fælles om nogle videnskabelige temaer - det gælder særlig VIF InnoEnergi og Klima-VIF - er der ingen dokumentation for konkrete output skabt som følge af samarbejde mellem VIF'er i den periode, revisionen dækkede (2010-2014).

64

De mange forskellige EU-forsknings- og innovationsprogrammer gør det svært at skabe synergi mellem dem. Samspejlet mellem VIF'erne og andre EU-initiativer vokser, men bør udvikles yderligere.

En række EIT-elementer værdsættes højt: fokus på markedet, langsigtet perspektiv, VIF'ernes autonomi og samhusningscentre

65

En central forskel mellem EIT og andre offentlige forsknings- og innovationsordninger er EIT's fokus på markedet, som er instituttets hovedmål. EIT's hovedmål om at sætte viden fra videregående uddannelser, forskning og innovation ind i en erhvervsmæssig sammenhæng og sikre kommerciel anvendelse heraf blev af respondenterne i spørgeundersøgelsen anset for at være det vigtigste af de mål, EIT bør stræbe efter at opfylde.

66

Det langsigtede perspektiv i EIT's finansielle støtte til VIF-partnerskabet er et enestående element, som modtagerne sætter pris på. I princippet giver EIT-instrumentet mulighed for mellemlang til langsigtet planlægning af innovationsaktiviteter, noget ingen anden offentlig ordning kan tilbyde. På partnerniveau har EIT's anvendelse af årlige tilskud imidlertid været ødelæggende for dette (jf. også punkt 42-45).

67

I EIT's retsgrundlag hedder det: »VIF'erne skal have betydelig frihed til at fastlægge deres interne organisation og sammensætning samt med hensyn til detaljerne vedrørende deres dagsorden og arbejdsmetoder«. Denne frihed værdsættes af VIF-partnerne. Den har gjort det lettere at anlægge den bottom-up-tilgang, som innovationsfællesskabet ønsker. I modsætning til traditionelle offentlige ordninger, hvor forsknings- og innovationstemaerne udvikles ved hjælp af en top-down-metode dikteret af budgetbehovene, giver VIF-konceptet mulighed for større fleksibilitet med hensyn til udvælgelse af aktiviteter, et element, som partnerne sætter særlig stor pris på.

68

Samhusningscentre (jf. **bilag I**) er et andet særligt karakteristika ved EIT-modellen, som VIF-partnerne har sat pris på. Et samhusningscenter er det sted, hvor integrationen af videntrekanten kan foregå. Samhusningscentrene er opbygget omkring tematiske eller regionale områder og leder projekterne, udvikler ideer, samler regionale partnere og formulerer strategier. De samordner og udfører partnernes administrative opgaver i relation til VIF'et og tilbyder et fælles rum, hvor partnernes anliggender kan drøftes. I nogle tilfælde stiller de også arbejdslokaler til rådighed for nystartede virksomheder.

EIT-modellen skal anvendes bedre

EIT er endnu ikke fuldstændig autonomt

69

EIT har endnu ikke fået fuld autonomi. Denne situation har varet længere end normalt: Andre EU-organer som for eksempel de fælles teknologiinitiativer (der også blev oprettet i 2008) var kun tre år om at opnå fuld finansiel autonomi. Ifølge GD for Uddannelse og Kultur skyldtes dette EIT-ledelsens begrænsede lederevner og -kvalifikationer³⁰. Den store udskiftning i den øverste ledelse har været en vedvarende årsag til dette (jf. punkt 84).

30 GD for Uddannelse og Kulturs årlige aktivitetsrapport for 2013.

EIT har ikke opfyldt sin rolle som impact investor

70

EIT præsenteres ofte som et »iværksætterdrevet investeringsinstitut med innovationseffekt«. I retsgrundlaget for Horisont 2020 hedder det, at »EIT [...] er resultatorienteret«. I sit treårige arbejdsprogram for 2012-2014 fremhævede EIT sit mål om at blive en engageret investor, der skaber resultater.

71

EIT var tænkt og bliver præsenteret som et effektorienteret institut, men koncentrerer sig primært om at overholde reglerne og om at absorbere midlerne på dets eget budget. I september 2014 understregede flere medlemmer af EIT's bestyrelse, at der var brug for en nyorientering af instituttet i retning af et effektorienteret institut. EIT har sjældent afvist omkostninger på grundlag af manglende resultater før 2015.

72

Indtil 2015 havde EIT's årlige vurdering af VIF'ernes resultater kun haft lidt eller ingen konsekvens for størrelsen af den endelige tilskudsbetaling. I den årlige vurdering anføres det ofte, at flere af de mål, der var blevet fastsat på planlægningsstadiet, ikke eller kun delvist er blevet opfyldt, men det endelige tilskudsbeløb er alligevel blevet betalt (jf. **tekstboks 10**).

Eksempel på et VIF med mangelfulde resultater

I 2013 vurderede EIT's projektansvarlige med hjælp fra eksterne eksperter Klima-VIF's forretningsplan og anførte, at VIF'et kun gjorde beskedne fremskridt med hensyn til at realisere de vigtigste af de elementer, der var nævnt i forretningsplanen for 2013. For så vidt angår de 18 strategiske mål, der er præciseret i 2013-forretningsplanen, er det lykkedes Klima-VIF at opfylde de otte af dem fuldt ud, mens syv af dem kun delvist er blevet opfyldt, og tre endnu ikke er opfyldt.

Den konkurrencebaserede finansieringsmekanisme lægger ikke nok vægt på resultater

73

Konkurrencebaseret finansiering bør gøre det muligt at belønne resultater. 40 % af det samlede tilskud til VIF'erne i 2015 blev tildelt gennem en konkurrencebaseret proces, der var baseret på en vurdering af tre søjler: 1. fortiden: resultaterne i 2013, 2. fremtiden: forretningsplanen for 2015 og 3. gennemførelsen af VIF'ernes flerårige strategi, via en høring i EIT's bestyrelse. Hver af de tre søjler havde samme vægtning. Da den tredje søjle både er fremad- og bagudrettet, tillægges tidligere resultater og fremtidige planer i realiteten samme vægt. EIT's konkurrencebaserede finansiering belønner derfor kun delvist resultater.

Der lægges en stor administrative byrde og revisionsbyrde på VIF-partnerne

74

EIT har i vid udstrækning kopieret de traditionelle EU-forskningsprogrammernes operationelle rammer og processer, selv om det juridisk set ikke var forpligtet til at gøre det. De fleste EU-programmer finansierer enkeltprojekter, hvorimod EIT har en portefølje af aktiviteter, som det finansierer gennem VIF'erne. De dertil knyttede processer er imidlertid ikke blevet tilpasset, så der kan tages hensyn til denne grundlæggende forskel. Anvendelsen af den samme tærskel på 325 000 euro vil for eksempel sandsynligvis betyde, at der skal udstedes flere attester, fordi aktiviteterne (i modsætning til enkeltprojekter) ofte vil overskride den (jf. punkt 79).

75

Med denne operationelle ramme er de omkostninger, VIF-partnerne anmelder, underlagt en lang række finansielle kontroller. Flere af de VIF-partnere, vi talte med, eller som deltog i Rettens spørgeundersøgelse, beklagede sig over, at de somme tider er nødt til at give den samme oplysning flere gange.

76

Den årlige redegørelse for VIF'ernes supplerende aktiviteter i såvel forretningsplanerne som i de finansielle rapporter, som VIF'erne indsender, er specifikt beregnet på EIT og er en betydelig ekstra byrde, som kun tilfører lidt merværdi (jf. punkt 33). Årsregnskaberne fra VIF'erne indeholder en detaljeret oversigt over omkostningerne til VIF'ernes supplerende aktiviteter. De revisionsattester, der var afgivet om VIF'ernes supplerende aktiviteter i 2015, dækkede perioden 2010-2014.

77

Ifølge det retsgrundlag, der gælder for alle EU-organer (agenturer og fællesforetagender), der tildeler tilskud, skal de omkostninger, VIF-partnerne indberetter, kontrolleres. Der udføres kontrol både før (forudgående kontrol) og efter (efterfølgende kontrol), at VIF'erne har modtaget den endelige tilskudsbetaling fra EIT.

78

Den forudgående kontrol omfatter en attesting af omkostningsopgørelserne, der foretages af en uafhængig revisor, som VIF-partneren indgår kontrakt med, samt skrivebordskontrol, som finansmedarbejderne i EIT udfører. Den efterfølgende kontrol udføres af et privat firma, som EIT indgår kontrakt med, og som kontrollerer en stikprøve af VIF-partnere på stedet. Retten udfører en årlig revision og afgiver på grundlag heraf en erklæring om rigtigheden af EIT's årsregnskab og om lovligheden og den formelle rigtighed af de transaktioner, der ligger til grund for regnskabet. Den afgav erklæringer med forbehold om de transaktioner, der ligger til grund for EIT's regnskab for 2012 og for 2013, fordi der var konstateret en væsentlig fejlforekomst. Der er ikke taget forbehold med hensyn til regnskabet for 2014.

79

Såvel lovbestemmelserne som den væsentlige fejlforekomst, Retten har konstateret, bekræfter, at der er behov for effektiv finansiel kontrol. Der er imidlertid flere forskellige muligheder, som vil kunne øge kontrollens og rapporteringskravenes effektivitet, for eksempel:

- at anvende en enklere finansieringsmodel med større brug af betalinger i faste beløb og faste satser
- at kræve en attest om udvalgte omkostninger udstedt af en uafhængig revisor for hver VIF-partner baseret på en hensigtsmæssig tærskel for hver aktivitet (jf. punkt 74) og
- at hæve tærsklen for, hvornår omkostningsopgørelserne skal attesteres, som for øjeblikket er fastsat til 325 000 euro.

EIT har for få ressourcer og er tidligere blevet ledet dårligt

80

I perioden 2011-2014 arbejdede der mellem 40 og 50 ansatte i EIT's hovedsæde. Der er langt færre projektansvarlige i forhold til tilskudsbudgettet end på de fleste af EU's andre forskningsstøtteprogrammer (under RP7-temaerne IKT, energi og miljø³¹ forvaltede hver medarbejder et budget på mellem 12,5-20,4 millioner euro³²). EIT har én særlig projektansvarlig for hvert VIF, hvis årlige budget kan være på op til 400 millioner euro. Herudover er der tre VIF-medarbejdere med tværgående opgaver, som er ansvarlige for aktionsområderne uddannelse, innovation og iværksætteri.

81

Da de ikke altid har den fornødne tekniske viden inden for relaterede fagområder, outsourcer EIT dele af vurderingen af projekterne til eksterne eksperter. EIT havde ingen overordnet medarbejder med ansvar for innovation, som kunne varetage vurderingen af resultatrapporterne for 2013. EIT's interne kapacitet til at vurdere VIF'ernes operationelle resultater er derfor begrænset.

82

På trods af den store forhøjelse af budgettet fra 309 millioner euro (2008-2013) til 2,7 milliarder euro (2014-2020) og det forhold, at antallet af VIF'er i slutningen af 2014 steg fra tre til fem, er det ikke planlagt, at antallet af stillinger skal øges væsentligt. Der er risiko for, at EIT ikke vil have tilstrækkelig kapacitet til at klare den øgede arbejdsbyrde.

83

Den store udskiftning i personalet og de mange ledige stillinger i EIT har været et problem: 25 af de 40 ansatte, som arbejdede med EIT ved udgangen af 2011, forlod instituttet inden for tre år, og 30 % af stillingerne var ubesatte ved udgangen af 2013 (jf. **figur 10**). I 2015 var antallet af ubesatte stillinger faldet til 16 %. Personaleudskiftningen er imidlertid fortsat stor – 17 % i 2015. Flere af de ledige stillinger findes i den afdeling, der er ansvarlig for den tekniske og finansielle vurdering af VIF'ernes rapporter. Den lønpakke, EIT kan tilbyde, er mindre end i de fleste andre EU-organer, og det er en faktor, der bidrager til den store personaleudskiftning og de mange ubesatte stillinger³³.

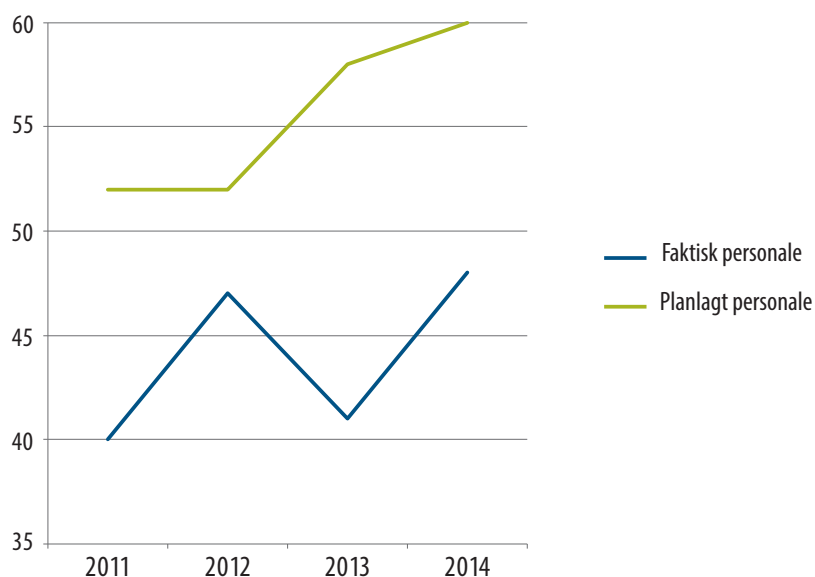
31 De tre temaer knyttet til de tre første VIF'er, som EIT lancerede.

32 Særligberetning nr. 2/2013 »Har Kommissionen sørget for, at det syvende rammeprogram for forskning gennemføres effektivt?« (<http://eca.europa.eu>).

33 Den løn, personalet i EU-institutionerne, agenturerne og de andre EU-organer får, multipliceres med en justeringskoefficient, som afhænger af leveomkostningerne på tjenestestedet. Justeringskoefficienten for Ungarn i 2014-2015 var fastsat til 71,4 %, hvilket betyder, at ansatte, der arbejder for EIT, tjener næsten 30 % mindre end deres kolleger, der arbejder i Bruxelles.

Figur 10

EIT's faktiske personale sammenlignet med det planlagte

Kilde: EIT.

84

Siden EIT blev oprettet, er det blevet ledet af fem forskellige administrerende direktører/fungerende direktører (jf. **tabel 1**). To af disse forlod EIT efter mindre end et år. Tre højtstående EIT-medarbejdere blev afskediget i 2013. Pr. 1. januar 2015 var der en ubesat kontorchefstilling, og en anden har været besat ad interim siden 2013. Den hurtige personaleudskiftning på ledelsesniveau er forstyrrende og svækker lederskabet og den strategiske kontinuitet.

EIT's administrerende direktør

Administrerende direktør	Mandatperiodens start:	Mandatperiodens afslutning:	Mandatets varighed
1. direktør for ressourcer i GD for Uddannelse og Kultur (ad interim)	April 2008	Oktober 2009	1,5 år
2. direktør	1.11.2009	31.8.2010	10 måneder
3. direktør	1.9.2010	30.6.2011	10 måneder
4. direktør	1.7.2011	31.7.2014	3 år
5. fungerende direktør	1.8.2014	i gang	i gang

Kilde: EIT.

EIT's finansielle støtte er koncentreret

85

Størstedelen af EIT's finansieringsbidrag til de enkelte VIF'er er koncentreret på VIF'ets kernepartnere: De ti partnere med det største bidrag modtog mellem 49 % og 65 % af EIT's finansielle støtte til de enkelte VIF'er (jf. **tabel 2**). I VIF InnoEnergi tegner de ti partnere med det største bidrag sig for næsten to tredjedele af bidraget fra EIT - resten er fordelt mellem VIF'ets øvrige 220 partnere. Ud over den væsentlige rolle, som universiteterne har under alle aktionsområderne, kan denne koncentration forklares med den dominerende rolle, kernepartnerne, som har været stærk involveret siden VIF'ernes oprettelse, spiller. I den anden ende af skalaen har de fleste VIF-partnere modtaget mindre end 500 000 euro i perioden 2010-2014, og mellem 20 % og 58 % af dem modtog mindre end 100 000 euro i denne periode.

Tabel 2

Fordelingen af EIT's finansieringsbidrag blandt VIF-partnerne

2010-2014	Klima-VIF	VIF InnoEnergi	EIT Digital
De ti største tilskudsmodtagere i % af EIT's samlede finansiering	55 %	65 %	49 %
Antal VIF-partnere, der deltager aktivt i EIT-finansierede aktiviteter	205	230	114
Aktive VIF-partnere, der modtager mindre end 500 000 euro, i %	76 %	85 %	52 %
Antal aktive VIF-partnere, der modtager mindre end 100 000 euro	83	133	23
Aktive VIF-partnere, der modtager mindre end 100 000 euro, i %	40 %	58 %	20 %

Kilde: EIT.

86

EIT's finansieringsbidrag er stærkt koncentreret på fem lande (73 %), mens kun to af EU-12-landene³⁴ har modtaget finansiel støtte fra EIT (6 %), jf. **tabel 3**. Risikoen for et Europa i to hastigheder vil slå endnu dybere rødder, når EIT's udgifter koncentrerer sig i lande med en udviklet forskningsinfrastruktur (jf. også punkt 102).

34 EU-12 er de 12 lande, som blev medlem af EU mellem 2004 og 2007.

Tabel 3

EIT's finansieringsbidrag til hvert enkelt VIF fordelt på lande (2010-2014)

I % af det samlede bidrag fra EIT	Klima-VIF	VIF InnoEnergi	EIT Digital	EIT i alt ¹
De fem største bidragsmodtagende lande	88 %	85 %	79 %	73 % ²
EU-12	4 %	10 %	2 %	6 % ³
Andre	8 %	5 %	19 %	21 %

- 1 Det er ikke de samme lande, der er på de enkelte VIF'ers top 5-liste, hvilket forklarer, hvorfor VIF'ernes samlede bidrag til landene på top 5-listen er mindre end i forbindelse med de enkelte VIF'er.
- 2 De fem lande, der modtager mest støtte fra EIT, er Nederlandene (24 %), Tyskland (14 %), Frankrig (13 %), Sverige (12 %) og Det Forenede Kongerige (9 %).
- 3 De to EU-12-lande, der får finansiel støtte fra EIT, er Polen (4 %) og Ungarn (2 %).

Kilde: EIT.

VIF'erne mangler gennemsigtighed

87

Koncentrationen af EIT's finansielle støtte på et begrænset antal partnere bør overvåges, så det sikres, at fordelingen af de offentlige midler i VIF'et ikke sker på et urimeligt grundlag - jf. **tekstboks 11**. I nogle tilfælde sidder en partner i det udvalg, der gennemgår forslag og udvælger projekterne. Det skaber risiko for interessekonflikter og manglende tillid til VIF'et. Udvalgelsesprocessen er normalt veldokumenteret, men når partnere har indsendt deres projektforslag, får de ikke altid at vide, hvem tilskuddene i sidste ende gives til. Næsten halvdelen af respondenterne i spørgeundersøgelsen tror ikke, at udvælgelsen af de aktiviteter, der skal finansieres af EIT, sker på en fair og gennemsigtig måde inden for VIF'et.

88

Selv om der er mange kommunikationskanaler, ved nogle af VIF-partnerne kun lidt om, hvordan de projekter, som de ikke selv har stået i spidsen for, forløber, og om de specifikke resultater af dem. I forbindelse med visse fælles projekter udfører hver partner sin del, men er ikke klar over, hvad der videre sker. Denne mangel på kommunikation kan hindre formidlingen af viden.

Bekymring over koncentrationen af EIT's finansielle støtte og den manglende gennemsigtighed

Nogle af VIF-partnerne udtrykte deres bekymring på følgende måde: »Der er et par indflydelsesrige partnere, og de fordeler midlerne til hinanden. Udvælgelsen af forslag til aktiviteter er yderst [uigennemsigtig]« og »i teorien er EIT en god idé, men i praksis, tjener det kun til at finansiere de oprindelige [...] partnere, som for størstedelens vedkommende er store organisationer. [...] Hertil kommer, at vurderingen af projekterne, udføres af partnere selv, hvilket udgør en interessekonflikt«.

VIF'erne har fremmet dannelsen af innovationsnetværk og iværksætterkultur, men der er indtil nu ikke meget bevis for konkrete resultater eller effekt

89

Takket være EIT har VIF'erne samlet mere end 500 partnere på tværs af discipliner, lande og sektorer. De første tre VIF'er blev oprettet i 2010, og antallet af partnere er steget betydeligt: Klima-VIF er vokset fra 24 partnere ved begyndelsen af 2010 til 209 aktive partnere ved udgangen 2014, EIT Digital fra 31 til 115 og VIF InnoEnergi fra 27 til 242³⁵. På listen over partnere figurerer flere af Europas største virksomheder, topuniversiteter og -forskningscentre. 56 % af samtlige VIF-partnere er virksomheder, 19 % er universiteter og 13 % forskningsinstitutter (jf. **figur 9**).

90

VIF-partnerskabet har givet nye muligheder for at innovere (86 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen var enige heri). Blandt partnerne er nogle af de største navne inden for erhvervslivet. Sammen med dem arbejder ansete uddannelsesinstitutioner og forskningscentre samt byer, regioner og ikkestatslige organisationer. Det er med til at mindske fragmenteringen af det europæiske innovationsmiljø på de områder, hvor VIF-aktiviteterne gennemføres. Intet andet EU-program har et sådant fælleseuropæisk netværk.

91

VIF-partnerne er generelt enige i, at en række uddannelsesaktiviteter med fordel er blevet iværksat igennem EIT: Ca. 75 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen bekræftede, at EIT-partnerskabet har skabt uddannelsesprogrammer, der har frembragt iværksættetalenter og uddannede med nye profiler (jf. **tekstboks 12**).

35 Defineret som VIF-partnere, der har anmeldt omkostninger vedrørende VIF-aktiviteter i perioden 2010-2014.

EIT Digital Master School

EIT Digital Master School tilbyder otte tekniske kandidatuddannelser og én bacheloruddannelse i innovation og iværksætteri. 20 af Europas bedste universiteter, anerkendte forskere og førende virksomheder er gået sammen i et partnerskab for at levere banebrydende IKT-ekspertise, som sammen med uddannelse i innovation og iværksætteri fører til en dobbeltgrad og et EIT-mærket diplom.

92

Alle de personer, vi talte med, og næsten 80 % af respondenterne i spørgeundersøgelsen var enige i, at VIF-partnerskaberne har fremmet iværksætterånd og kreativ tænkning. Der foreligger imidlertid endnu ingen vurdering af EIT's effekt på oprettelsen af nye virksomheder og af, om der reelt er blevet større risikoaccept i Europa. Indikatoren »antal oprettede start up-virksomheder eller nye virksomheder« er ikke informativ uden sammenhæng eller benchmark.

93

I 2014 indberettede de tre VIF'er under anvendelse af EIT's centrale nøgleresultatindikatorer tilsammen oprettelse af 90 nye virksomheder, udklækkelse af mere end 400 forretningsideer, 52 nye og 19 forbedrede produkter, tjenesteydelser eller processer samt 126 tilfælde af videnoverførsel og 159 tilfælde af vidensanvendelse. Der er tale om indikatorer baseret på output (jf. punkt 54). EIT's vurderingsrapport om EIT Digital påpeger for eksempel, at innovationsaktiviteterne kun har givet få konkrete resultater i form af produkter, som er tæt på markedet.

94

Resultaterne i 2014 på uddannelsesområdet er blandede. Antallet af studerende, der har tilmeldt sig EIT-mærkede master- og ph.d.-programmer i 2014-2015, er steget til næsten tusind, men der er indskrevet færre studerende end forventet ved de master- og ph.d.-skoler, som to af de tre VIF'er har oprettet. Der er specielt mange studerende, der bliver godkendt til at deltage i programmerne, men som falder fra, før de bliver indskrevet. Uden korrekt overvågning rejser det lave antal europæiske studerende, der deltager i VIF'ernes master- og ph.d.-programmer, endvidere yderligere tvivl om EIT's europæiske merværdi³⁶, fordi det ikke vides, om de udenlandske studerende vil blive i EU eller arbejde for en EU-organisation.

95

Ifølge EIT's vurdering af VIF'ernes rapporter for 2014 har EIT Digital og VIF Inno-Energi kun gjort beskedne fremskridt i retning af at integrere videntrekantens aktører i de fem år, der er gået siden deres oprettelse.

36 Den europæiske merværdi er den ekstra værdi, som EIT skaber for EU eller for EU's medlemsstater. Der er tale om en tillægsværdi med europæisk dimension, fordi den ikke kunne være blevet skabt af medlemsstaterne alene.

Fremtiden

Nyt logo (2015)

96

I 2015 traf EIT flere foranstaltninger med henblik på at afhjælpe mange af de mangler, der peges på i denne beretning. Tiden vil vise, hvor stor effekt de har.

Der er indført finansielle bæredygtighedsprincipper

97

Ved en afgørelse i 2015 vedtog EIT de finansielle bæredygtighedsprincipper³⁷. I dette dokument fastsættes de definitioner, finansieringsprincipper og incitamenter, som skal hjælpe VIF'erne med at opnå finansiell bæredygtighed.

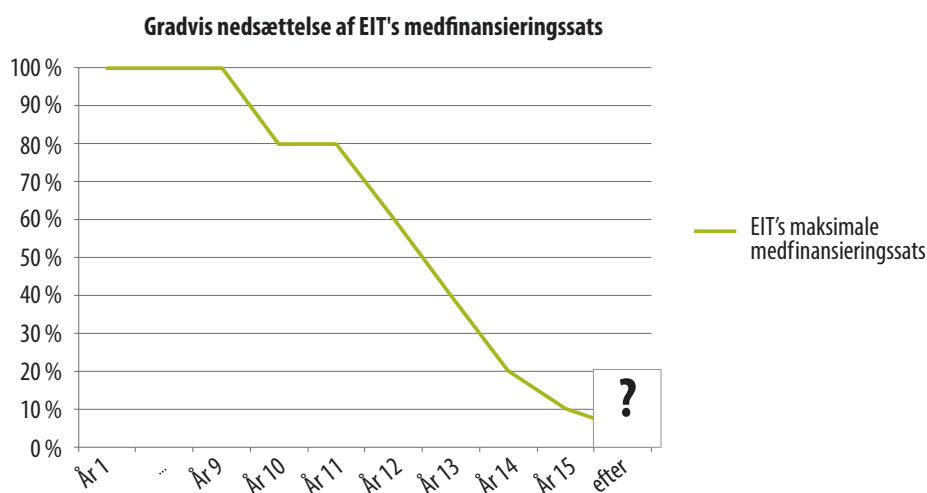
98

Når et VIF har eksisteret i ti år, vil EIT's maksimale bidrag gradvist blive reduceret fra op til 100 % af omkostningerne til de EIT-finansierede aktiviteter til maksimalt 10 % i år 15. Efter år 15 kan det besluttes at yde et foruddefineret minimum af EIT-finansiering til et VIF (jf. **figur 11**). Bæredygtighedsprincipperne angiver ikke, hvordan VIF'erne skal erstatte støtten fra EIT. Udviklingen og implementeringen af bæredygtighedsstrategier anses for at være VIF'ernes ansvar. Der er endnu ikke indført detaljerede strategier. I 2015 havde VIF'erne kun gjort beskedne fremskridt på dette område, og EIT fortsatte med at finansiere tæt på 90 % af omkostningerne til de EIT-støttede aktiviteter.

37 EIT's bestyrelses afgørelse 4/2015 »Principles on KIC's financial sustainability«.

Figur 11

Nedsættelse af EIT's medfinansieringssats

Kilde: Revisionsretten

Definitionen af VIF'ernes supplerende aktiviteter er blevet ændret

99

I 2015 ændrede EIT definitionen af VIF'ernes supplerende aktiviteter og gav VIF'erne yderligere vejledning. Det gennemgik også for første gang VIF'ernes supplerende aktiviteter i perioden 2010-2014. Gennemgangens omfang var begrænset og bestod af to dele: en attestering udført af uafhængige revisorer af udgifterne til VIF'ernes supplerede aktiviteter i årsregnskaberne og en gennemgang udført af EIT's projektansvarlige med henblik på at undersøge de supplerende aktiviteterets proportionalitet og tilstedeværelsen af en klar forbindelse mellem disse og de EIT-finansierede aktiviteter.

100

EIT indførte også nye retningslinjer for udarbejdelse af forretningsplaner. Fra og med tilkudsaftalerne for 2016 vil VIF'ernes supplerende aktiviteter blive gennemgået samtidig med vurderingen af forretningsplanerne for at sikre, at der er en klar forbindelse mellem de EIT-finansierede aktiviteter og VIF'ets supplerende aktiviteter.

Bemærkninger

Der vil blive udviklet mere relevante nøgleresultatindikatorer

101

I det treårige arbejdsprogram for 2015-2017 har EIT anført, at der vil blive indført et forbedret overvågningssystem, som vil være resultat- og effektorienteret. Institutet indledte i 2015 en udbudsprocedure med henblik på udformning af effektbaserede nøgleresultatindikatorer og har nedsat en arbejdsgruppe, der specielt skal tage sig af dette spørgsmål. Det har endvidere til hensigt at opstille særlige indikator mål for integration af videntrekanten.

EIT forsøger at inddrage flere lande

102

EIT's styrende princip har indtil nu været topkvalitet, hvilket har givet partnere i medlemsstater med en veludviklet forsknings- og innovationsstruktur en fordel. EIT har erkendt, at dette har ført til en koncentration af VIF-partnere i et begrænset antal medlemsstater (jf. punkt 86), og har oprettet den regionale innovationsordning - en opsøgende mekanisme, der skal sikre bedre fremme af innovation i særlige regioner - med henblik på en bredere fordeling af støtten. For at opnå dette vil 10 % af EIT's årlige konkurrencebaserede bidrag til VIF'erne fra 2016 gå til at støtte og integrere den regionale innovationsordning.

Nye partnerskabsrammeaftaler er for øjeblikket under drøftelse

103

For at bringe sine rammer i overensstemmelse med rammerne for Horisont 2020 har EIT bestræbt sig på at få VIF'ernes partnere til at undertegne nye partnerskabsrammeaftaler i 2015. Både styringsprincipperne, der skal indføres via en adfærdskodeks, og de foreslåede regler for intellektuelle ejendomsrettigheder har vakt stor modstand. Undertegnelsen af de nye partnerskabsrammeaftaler er derfor blevet udskudt.

104

Vi konkluderer, at EIT har sin eksistensberettigelse, men at de komplekse operationelle rammer og ledelsesproblemer har hæmmet dets samlede effektivitet. Effekten af de foranstaltninger, som Kommissionen og EIT iværksatte i 2015 (jf. punkt 96-103), har endnu ikke givet sig udtryk. De følgende konklusioner og anbefalinger er relevante og bør følges op.

Baggrund

105

Oprettelsen af EIT i 2008 var baseret på en ambitiøs og banebrydende idé: at fremme innovation ved at integrere de tre elementer, som vidensamfundet skal bygge på (videntrekanten). Begrundelserne for at opbygge et sådant instrument var gyldige: svage forbindelser mellem uddannelsesverdenen, forskningsmiljøerne og erhvervslivet, manglende iværksætterkultur og begrænset succes med at udnytte de europæiske forskningsresultater på markedet (jf. punkt 19-23). EIT er det første EU-initiativ, der dækker hele innovationscyklussen på EU-niveau - fra laboratoriet til markedet - og som på tværs af discipliner samler mere end 500 partnere fra den akademiske verden, inden for forskning og fra erhvervslivet og dermed gør det muligt at opbygge den kritiske masse, der er nødvendig for at tackle større samfundsmæssige udfordringer (jf. punkt 89 og 90).

Udformning

106

Nogle af EIT's enestående elementer er veludformede (jf. punkt 65-68), hvorimod en række nøglebegreber og strategiske elementer helt fra begyndelsen ikke er blevet behandlet tilstrækkeligt grundigt (jf. punkt 24-64). Finansieringsmodellen er alt for kompleks, fordi de aktiviteter, der ikke finansieres af EIT, medregnes ved beregningen af det beløb, der skal betales. Den af EIT påståede »stærke løftestangs-effekt« har endnu ikke vist sig.

Konklusioner og anbefalinger

Anbefaling 1 – Kommissionen bør fremlægge et forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om ændring af EIT's retsgrundlag, hvori EIT's finansieringsmodel revideres.

De VIF-aktiviteter, der ikke finansieres af EIT, bør ikke indregnes i beregningsgrundlaget, når EIT's finansieringsbidrag til VIF'erne fastsættes, som det var tilfældet i det oprindelige retsgrundlag for oprettelsen af EIT i 2008. Hvis finansieringsbetingelsen om 25 % fjernes, vil en stor del af VIF'ernes operationelle og administrative byrde i forbindelse med finansiell rapportering kunne mindskes. Løftestangeffekten bør måles, så det kan påvises, i hvilket omfang det er lykkedes EIT at tiltrække supplerende finansiering til innovation.

Frist for målopfyldelsen: så hurtigt som muligt efter evalueringen i 2017.

107

Der er svagheder i udformningen af centrale operationelle processer. Vilkårene for ydelse af EIT's finansielle støtte passer dårligt til VIF-partnernes behov: Tilskuddets etårighed og det forhold, at tilskudsaftalerne systematisk undertegnes sent, gør det vanskeligt at sikre en gnidningsløs gennemførelse af de innovationsaktiviteter, EIT ønsker at fremme (jf. punkt 41-50). EIT's betalingscyklus er et stort problem for finansielt svage partnere, som for eksempel SMV'er, der ikke har finansiell kapacitet til at forfinansiere udgifter (jf. punkt 59).

Anbefaling 2 – EIT's tilskudsaftale bør a) dække en længere periode end et kalenderår og b) undertegnes, før aktiviteterne påbegyndes.

Et længere tidsperspektiv vil ikke blot kunne give VIF-partnerne større juridisk og finansiell sikkerhed, men også konsolidere innovationsaktiviteterne yderligere i overensstemmelse med den flerårige strategi, som VIF'erne anlægger. Det vil også kunne lette den administrative byrde ved at mindske VIF-partnernes årlige rapportering og gøre det lettere at vurdere VIF'ernes resultater over en længere periode. Rettidig undertegnelse af tilskudsaftalen vil kunne sikre juridisk og finansiell kontinuitet i VIF'ernes innovationsaktiviteter og derved forebygge stop-go-problemer.

Frist for målopfyldelsen: tilskudsaftalen for den periode, der starter 1. januar 2017.

Gennemførelse og effekt

108

Her syv år efter instituttets oprettelse er EIT endnu ikke fuldstændig uafhængigt af Europa-Kommissionen i operationel henseende. Det er ikke blevet det effektorienterede institut, det var planen, det skulle være (jf. punkt 70 og 71). Der tages ikke i tilstrækkelig grad hensyn til VIF'ets resultater, når den sidste udbetaling af tilskuddet foretages (jf. punkt 72). Inden for EU-initiativerne er EIT et enestående instrument, men det følger for strengt de generelle bestemmelser for EU's forskning og innovation (jf. punkt 74). EIT har for få ressourcer og er tidligere blevet ledet dårligt (jf. punkt 80-84).

Anbefaling 3 – EIT bør ændre fokus og koncentrere sig om levering af resultater. Med henblik herpå bør det søge at opnå større autonomi og udnytte fleksibiliteten i retsgrundlaget for Horisont 2020. Det bør især indføre specifikke regler, der er skræddersyede til VIF-partnernes behov. EIT bør løse sine personaleproblemer, så det bliver i stand til løbende at overvåge VIF'ernes performance.

EIT bør hurtigst muligt få finansiell autonomi - Kommissionen fastsatte oprindelig målet herfor til 2010. Kun ved at give EIT mere autonomi kan instituttets ledelseskapacitet styrkes, hvilket er en forudsætning for, at denne offentlige ordning kan blive en succes. EIT bør endvidere skræddersy sine egne regler, så det i højere grad afspejler dets idégrundlag og bliver et effektorienteret institut. At få besat de ledige stillinger og sikre stabilitet i den øverste ledelse er afgørende.

Frist for målopfyldelsen: i løbet af 2016.

109

EIT har bidraget til at integrere videntrekanten og har fremmet en iværksætterkultur. Men det er svært at vurdere de resultater, EIT har opnået, siden det begyndte sin virksomhed i 2010. Der mangler robuste og relevante rapporterings- og overvågningsprocesser, og der er kun få synlige virkninger (jf. punkt 51-53). VIF'ernes udvælgelse af de aktiviteter, der skal finansieres af EIT, mangler gennemsigtighed (jf. punkt 87 og 88).

Anbefaling 4 – EIT bør udarbejde en effektbaseret analyse. EIT bør også strømline sine overvågnings- og rapporteringsprocesser.

Retten glæder sig over, at EIT i 2015 har besluttet at gennemgå sine indikatorer og implementere et nyt system for håndtering af nøgleresultatindikatorer. Formålet med dette bør være at måle hvert enkelt VIF's effekt, eftersom det med de nuværende processer ikke er muligt at foretage en detaljeret analyse af, hvad der er opnået ved hjælp af de EIT-finansierede aktiviteter. Den manglende dokumentation af effekt gælder i særlig grad innovationsaktiviteterne. For at styrke overvågningsprocesserne og finjustere den økonomiske analyse bedre (særlig i forbindelse med SMV'er og VIF'ernes administrationsomkostninger) bør EIT endvidere overveje at standardisere regnskabsaflæggelsesprocedurerne for alle VIF'er.

Frist for målopfyldelsen: i løbet af 2016.

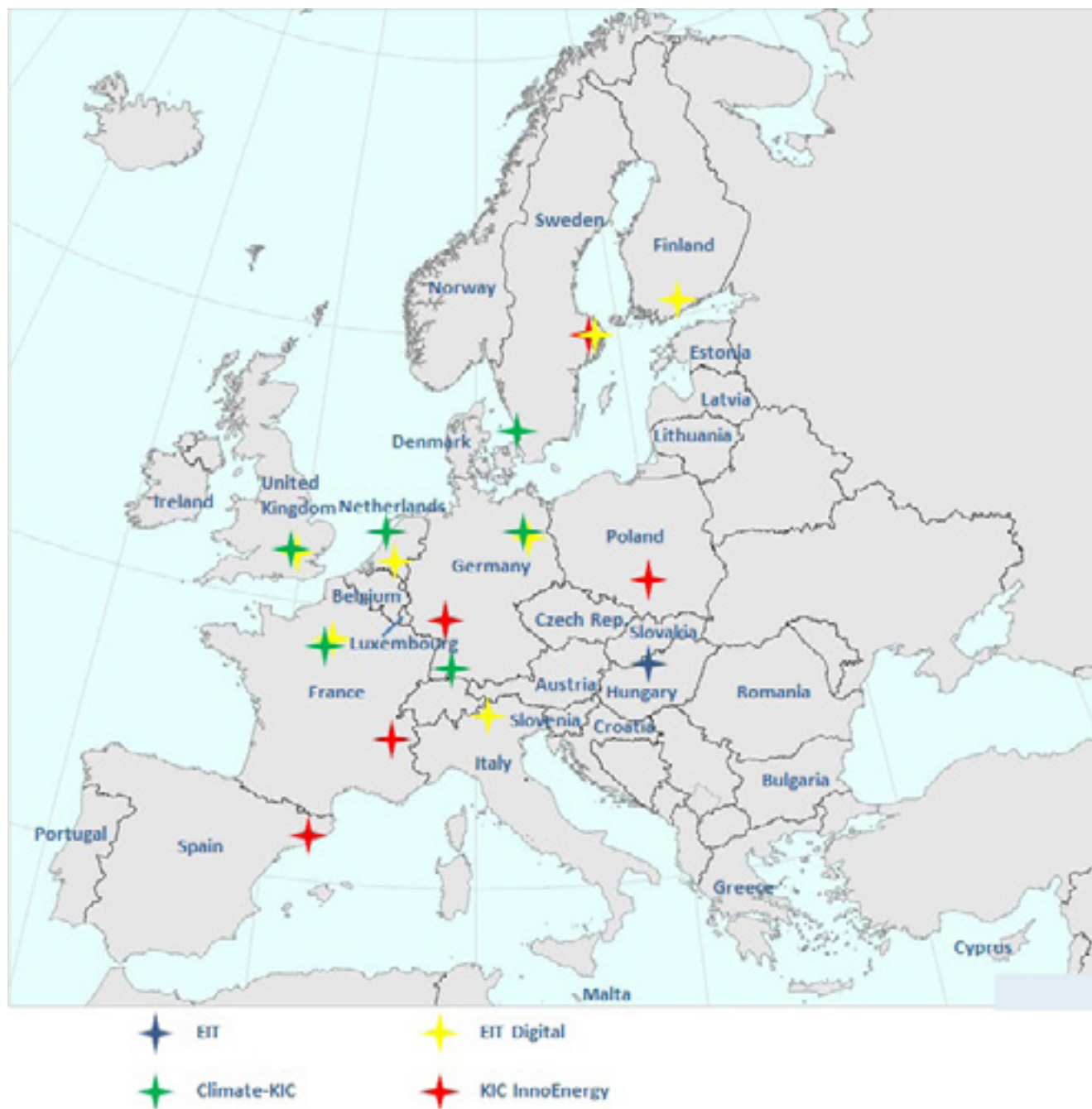
Vedtaget af Afdeling IV, der ledes af Milan Martin CVIKL, medlem af Revisionsretten, i Luxembourg på mødet den 3. februar 2016.

På Revisionsrettens vegne

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Formand

Regionale samhusningscentre i Europa

Kilde: Baseret på Eurostat.

EIT's mål

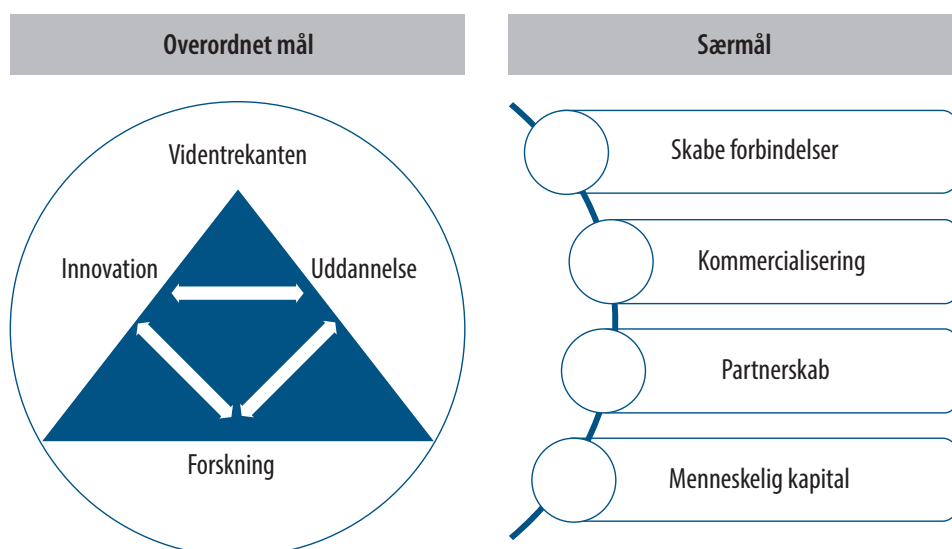
EIT's overordnede mål er »at bidrage til bæredygtig økonomisk vækst og fremme konkurrenceevnen i Europa gennem styrkelse af medlemsstaternes og Unionens innovationskapacitet med henblik på at imødegå de store udfordringer, som det europæiske samfund står over for. Dette skal ske ved at fremme synergier og samarbejde mellem, og integrere, videregående uddannelse, forskning og innovation på højeste niveau, herunder ved at fremme iværksætterier«¹.

Dette overordnede mål er blevet finjusteret i retsgrundlaget for Horisont 2020, så der nu er fire specifikke mål for perioden 2014-2020²:

- o skabe forbindelser ved at integrere uddannelse og iværksætterkultur med forskning og innovation
- o følge en forretningslogik og en resultatorienteret tilgang
- o mindske fragmentering ved hjælp af langsigtede integrerede partnerskaber og
- o fremme Europas største innovationsaktiv: dets meget talentfulde befolkning.

Jf. **figuren** herunder, hvor der gives en oversigt over EIT's mål.

Oversigt over EIT's mål

Kilde: Revisionsretten.

¹ Artikel 3 i forordning (EU) nr. 1292/2013.

² Horisont 2020 - rammeprogrammet for forskning og innovation.

Blandt EIT's øvrige delmål kan nævnes:

- udvikling af et EIT-mærke med henblik på at tiltrække og fastholde de bedste innovatorer fra videntrekanten
- VIF'ernes finansielle bæredygtighed og
- fremme SMV'ernes deltagelse.

EIT sigter således mod at samle de bedste hoveder og idéer fra universiteter, forskningscentre og private virksomheder for at opnå den kritiske masse, der er nødvendig for at styrke »Unionens og dens medlemsstaters innovationskapacitet og fremme deres kapacitet til at omdanne resultater fra forskning til produkter og tjenesteydelser af høj kvalitet«³. Det er denne »styrkelse«, som EIT bør være i stand til at demonstrere.

3 Som fastsat i afsnit 1.1 i afgørelse 1312/2013/EU.

Resumé

IV

EIT har truffet en række foranstaltninger for at afhjælpe mangler med hensyn til effektivitet. EIT har taget hånd om de operationelle rammers kompleksitet gennem arbejdsgruppen for forenkling, EIT's overvågningsstrategi samt principperne for god forvaltningssskik og finansiel bæredygtighed. Endelig har EIT styrket sine ledelses- og forvaltningsstrukturer.

VI a)

VIF'ernes supplerende aktiviteter er afgørende for at samle private og offentlige bestræbelser på at skabe innovation. Aktiviteterne bidrager desuden til at måle opbygningen af innovationskapacitet oven på allerede eksisterende strukturer og kapaciteter.

Kommissionen og EIT anerkender, at rapporteringen og overvågningen af VIF'ernes supplerende aktiviteter skal genovervejes og forbedres. For at forbedre brugen af VIF'ernes supplerende aktiviteter som led i EIT's finansieringsmodel foretog EIT i 2015 en gennemgang for at sikre, at de beløb, der blev accepteret i perioden 2010-2014, står i et rimeligt forhold til og er behørigt knyttet til KAVA, og at reglen om finansiering af maksimalt 25 % af VIF'ernes samlede udgifter var blevet overholdt. Endvidere blev der i 2015 givet yderligere vejledning for at styrke forbindelsen mellem KAVA og VIF'ernes supplerende aktiviteter.

KAVA er EIT-finansierede aktiviteter, som gennemføres af partnerorganisationer eller juridiske VIF-enheder (hvor det er relevant). De bidrager til at integrere den såkaldte videntrekant mellem højere uddannelse, forskning og innovation, herunder at etablere administrative og koordinerende aktiviteter under VIF'erne, og til opfyldelsen af EIT's overordnede mål.

VI b)

De langsigtede relationer mellem VIF'erne og EIT er fastlagt i partnerskabsrammeaftalerne og videreudviklet kontraktligt i kraft af tilkudsftalerne, og de bygger i vid udstrækning på Horisont 2020-modellen. For at muliggøre langsigtet planlægning og vurdering af VIF'ernes strategier og aktiviteter er der vedlagt en strategisk dagsorden for VIF'erne til partnerskabsrammeaftalerne. I denne dagsorden fremlægges VIF'ernes strategi og deres mål, forventede effekt og aktiviteter ved samarbejdet sammen med en flerårig forretningsmodel og en finansiel plan for opnåelse af markedsmæssige mål og strategiske milepæle. EIT tildeler særlige årlige tilskud inden for rammerne af partnerskabsrammeaftalerne. Tildelingen af tilskud én gang om året afspejler behovet for hurtig tilpasning til ændringerne i det miljø, hvor der sker innovation.

Derudover viser den succes og de resultater, der er opnået ved de mange EIT-aktiviteter, som har skabt iværksættere blandt studerende, nystartede virksomheder og nye forretningsidéer, at EIT-modellen egner sig godt til at frembringe innovationsaktiviteter. En arbejdsgruppe for forenkling, som arbejder på at gøre gennemførelsen mere effektiv, har allerede truffet en række konkrete foranstaltninger og bl.a. iværksat en køreplan for yderligere forenkling.

VI c)

Opnåelse af finansiel bæredygtighed er et af de mest udfordrende aspekter ved EIT's mission. Der er gjort fremskridt i retning af finansiel bæredygtighed, siden EIT vedtog principperne for denne bæredygtighed i marts 2015. De to VIF'er, der blev udpeget i 2014, har opnået en væsentlig egenfinansiering, og den ene af dem har fuldt ud kunnet finansiere alle dens juridiske enheds ledelsesmæssige og indirekte omkostninger i det første driftsår. Se svaret på punkt 38.

Erhvervslivet viser stor interesse for EIT's/VIF'ernes innovationsmodel, bl.a. demonstreret ved, at virksomheder udgør 56 % af VIF'ernes samlede antal samarbejdspartnere. Dette skaber et enestående potentiale for at øge inddragelsen af virksomheder i VIF'erne, hvilket beskrives nærmere i svarene på punkt 56-58.

Ifølge forordningen om oprettelsen af EIT skal instituttet drives på grundlag af ekspertisebaserede, autonome partnerskaber blandt videregående uddannelsesinstitutioner, forskningsorganisationer, virksomheder og andre interessenter. Princippet om ekspertise indebærer en vis koncentration i lande med stor innovationskapacitet. EIT har dog iværksat omfattende initiativer for at udbrede dets støtte til flere modtagerlande gennem den regionale innovationsordning. De nye retningslinjer for ordningen, som EIT udsendte i 2015, gennemføres i VIF'ernes forretningsplaner for 2016, hvilket sikrer bredere deltagelse. Endelig viser væksten i antallet af VIF-partnere til over 800 inden for de seneste måneder og nye VIF'ers åbning af nye samhusningscentre overalt i EU, at finansieringen ikke længere er så koncentreret omkring nogle få lande eller samarbejdspartnere.

VI d)

EIT foretager omfattende vurderinger af VIF'ernes resultater. Én gang om året analyserer EIT VIF'ernes gennemførelse af deres forretningsplaner vha. både kvantitative resultatindikatorer og kvalitative gennemgange, som foretages af eksterne eksperter og EIT-personale. I et bredere perspektiv foretager EIT desuden tilsyn hos VIF'erne og emnerelaterede gennemgange af deres aktiviteter. Samlet set giver disse initiativer et meget informativt billede af VIF'ernes præstationer.

EIT's bestyrelse vedtog den 3. december 2015 en omfattende overvågningsstrategi, som vil sikre måling af resultater og effekt.

VII

På grund af EIT's indretning balancerer instituttet mellem at være en resultatfokuseret enhed og en ansvarlig udbyder af fællesskabsmidler. EIT må ikke yde støtte, uden at der stilles garantier, og heller ikke i tilfælde af manglende opfyldelse af forpligtelser. EIT har konsekvent forbedret sin kontrol af VIF'ernes resultater. Senest har EIT afvist et krav på mere end 1,5 mio. euro til dækning af aktivitetsomkostninger hos et VIF på baggrund af EIT's vurdering af VIF'ets resultater. EIT har forbedret sine konsekvensanalyser yderligere: Ved den seneste gennemgang (Spring Review) fokuserede EIT's bestyrelse på VIF'ernes resultater. Ved gennemgangen af de centrale resultatindikatorer fokuseres der på at øge effekten. Både vedtagelsen af principperne for finansiell bæredygtighed og den igangværende feasibility-undersøgelse om en resultatorienteret fond er dokumentation for EIT's fortsatte fokus på VIF'ernes effekt og resultater (se også svarene på punkt 71-73).

VIII

Kommissionen og EIT er sikre på, at de foranstaltninger, som er iværksat i 2015, herunder de i punkt 97-105 omhandlede, afhjælper de største problemer, som Revisionsretten har udpeget.

IX 1)

Kommissionen og EIT accepterer anbefalingen.

IX 2) a)

Kommissionen og EIT accepterer delvist anbefalingen og vil undersøge, i hvilket omfang det er muligt at sikre forlængelse ud over ét år.

IX 2) b)

Kommissionen og EIT accepterer anbefalingen.

Kommissionens svar

IX 3)

EIT og Kommissionen accepterer denne anbefaling.

IX 4)

Kommissionen og EIT accepterer anbefalingen. EIT vil videreudvikle den resultatbaserede tilgang, som har været anvendt i 2015.

Indledning

Tekstboks 2 – Innovation – definition

Siden EIT blev oprettet i 2008 (forordning (EF) nr. 294/2008), har det opereret ud fra en definition af innovation, som omfatter etablering af nye markeder og skabelse af merværdi for samfundet. Den her anvendte definition er blevet opdateret af OECD for at afspejle den mere overordnede fortolkning af begrebet innovation i organisationens innovationsstrategier for 2010 og 2015¹.

EIT's mission – og derved også dets målsætninger – er baseret på den definition af innovation, der omfatter samfundsmæssige mål.

Observationer

25

Ved at placere EIT under det overordnede ansvarsområde for GD EAC (som også deltager fuldt ud i Horisont 2020 gennem sine Marie Skłodowska Curie-aktioner) blev det effektivt sikret, at sektoren for videregående uddannelse afspejles godt ved integrationen af videntrekanten, som er afgørende for EIT. Den primære mekanisme, der skal sikre dette, er EIT's bestyrelse, hvor en velafbalanceret fordeling af medlemmerne på de forskellige sider af trekanten altid er blevet sikret. Kommissionen (GD EAC) træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre effektiv koordinering blandt Kommissionens relevante tjenester.

¹ OECD's innovationsstrategi for 2015, afsnit 15. <http://www.oecd.org/sti/OECD-Innovation-Strategy-2015-CMIN2015-7.pdf>: Her omtales et omfang, der rækker ud over videnskab og teknologi, og som fører til investeringer i en bred vifte af videnbaserede aktiver, der ikke blot involverer F&U. Social og organisatorisk innovation, herunder nye forretningsmodeller, får stadig større betydning med hensyn til at supplere teknologisk innovation.

OECD's innovationsstrategi for 2010, s. 20. <http://www.oecdbookshop.org/browse.asp?pid=title-detail&lang=en&ds=&lsb=9789264084704>: I lyset af denne definition er innovation tydeligvis et meget bredere begreb end blot F&U, som berøres af en bred vifte af faktorer, hvoraf nogle kan påvirkes af den førte politik. Innovation kan forekomme i enhver økonomisk sektor, bl.a. i forbindelse med offentlige tjenester på f.eks. sundheds- eller uddannelsesområdet.

Henvisningen til Horisont 2020: https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/reference_terms.html

26

Koordineringen af Kommissionens forskellige tjenestegrene foretages af GD EAC og foregår ved et direkte samspil mellem VIF'erne og EIT og de relevante tjenestegrene. GD EAC har udviklet forskellige formater for at lette dette samspil lige fra det operationelle til det strategiske niveau. GD EAC tilrettelægger hvert år en endagskonference med workshoper, hvor VIF'er og EIT møder Kommissionens tjenestegrene fra forskellige generaldirektorater. Der arrangeres også uformelle ad hoc-møder mellem EIT og Kommissionens tjenestegrene eller mellem VIF'er og tjenestegrene, hvis det er nødvendigt for at fremme samarbejdet. Derudover koordinerer GD EAC høringerne blandt tjenesterne forud for vedtagelsen af det treårige arbejdsprogram, som alle generaldirektorater formelt er involveret i. Alle Kommissionens berørte tjenestegrene deltager i den tværtjenstlige styregruppe for midtvejsevaluering af EIT.

EIT indgår desuden jævnligt i et direkte samspil med Kommissionens tjenestegrene, navnlig GD RTD og GD GROW. For eksempel er EIT i direkte kontakt med GD RTD's tjenestegrene vedrørende den næste indkaldelse af ansøgninger fra VIF'er eller adgang til IT-værktøjer under Horisont 2020. Som led i det årlige møde understøtter GD EAC bilaterale møder blandt EIT-tjenester for at koordinere årets arbejde på specifikke initiativer.

I løbet af 2015 er der etableret vigtige kontakter mellem GD EAC, EIT og GD REGIO med hensyn til de fælles mål i EIT's regionale innovationsordning og strategier for intelligent specialisering.

27

Begge kategorier af aktiviteter er afgørende for EIT's innovationsmodel. De afspejler målsætningen om at udvikle innovation (EIT-finansierede aktiviteter) på grundlag af nuværende strukturer og kapaciteter (supplerende aktiviteter). Kommissionen og EIT mener, at VIF-aktiviteter, der sikrer merværdi, og VIF'ernes supplerende aktiviteter udgør en sammenhængende vifte af innovationsaktiviteter.

29

Begrebet VIF'ernes supplerende aktiviteter blev oprindeligt ikke defineret tilstrækkelig detaljeret, men det er blevet styrket med tiden (se også punkt 100 og 101).

EIT har erkendt den svaghed ved forbindelsen mellem EIT-finansierede aktiviteter og de supplerende aktiviteter, som Revisionsretten retter fokus mod her, og EIT har i første halvdel af 2015 foretaget ændringer, som vil styrke kontrollen af denne forbindelse på det stadie, hvor forretningsplanlægningen foretages.

31

EIT har i væsentlig grad styrket forbindelsen mellem EIT-finansierede aktiviteter og VIF'ernes supplerende aktiviteter. I forretningsplanen og tilkudsaftalerne for 2015 blev princippet om proportionalitet mellem de to slags aktiviteter introduceret for første gang. Fra og med 2016 styrkes forbindelsen yderligere, idet VIF'ernes supplerende aktiviteter nu gennemgås af EIT på det stadie, hvor VIF'ernes årlige forretningsplaner vurderes. Resultaterne af disse ændringer vil vise sig i 2016.

EIT tager desuden hensyn til resultaterne af hver enkelt supplerende aktivitet. Hvis resultatet er særlig godt, kan forholdsvis høje omkostninger til en af VIF'ernes supplerende aktiviteter accepteres. Omkostningerne til VIF'ers supplerende aktiviteter skal stå i et rimeligt forhold til omkostningerne til de EIT-finansierede aktiviteter og/eller den forventede effekt. Således kan forholdsvis høje omkostninger til VIF'ers supplerende aktiviteter også accepteres, hvis aktiviteterne har stor effekt med hensyn til at fremme VIF'ernes mission.

32

Fra og med cyklussen for udarbejdelse af forretningsplaner for 2016 styrker EIT kontrollen af EIT-finansierede aktiviteter og forbindelserne til VIF'ers supplerende aktiviteter på planlægningsstadiet, dvs. når forretningsplanerne vurderes. Således vil VIF'erne ikke længere kunne ændre deres planlagte supplerende aktiviteter på rapporteringsstadiet uden EIT's godkendelse, og der vil ikke længere herske usikkerhed om, hvorvidt omkostningerne til VIF'ernes supplerende aktiviteter vil blive accepteret på rapporteringsstadiet.

Tekstboks 3 – Eksempel på en supplerende VIF-aktivitet, hvor der ikke tydeligt er »en klar forbindelse« til en aktivitet finansieret af EIT

Supplerende aktiviteter bidrager til opnåelse af VIF'ers mål på to måder. De kan enten bygge videre på EIT-finansierede aktiviteter eller danne et grundlag, ud fra hvilket EIT kan finansiere yderligere innovation. Hvis vi kun bruger VIF'ernes supplerende aktiviteter som et finansieringsmiddel, anlægger vi en for snæver tilgang til innovation.

Desuden har EIT i de årlige retningslinjer for forretningsplaner foretaget en yderligere præcisering af sin vejledning til VIF'erne om deres supplerende aktiviteter.

33

Innovation opstår ikke isoleret, men kræver derimod indbyrdes supplerende aktiviteter og økosystemer, hvor EIT-finansierede aktiviteter kan rodfæste sig.

Kommissionen og EIT er dog enige i, at der skal rettes yderligere opmærksomhed mod at definere supplerende aktiviteter og fastlægge, hvordan effekten af EIT-finansiering kan måles mere præcist. Kommissionen og EIT bifalder således forslagene fra Revisionsretten. Som en konsekvens heraf har EIT allerede truffet foranstaltninger i denne retning.

35

VIF'ers supplerende aktiviteter, som danner en videnbase for nye aktiviteter, der skaber merværdi, vil i sagens natur altid være »bagudrettede« i den forstand, at de pågældende supplerende aktiviteter afsluttes, før EIT-finansierede aktiviteter indledes.

Nogle af VIF'ernes supplerende aktiviteter kan pr. definition ikke være tillægsaktiviteter. I stedet danner de grundlag for EIT-finansierede aktiviteter. Disse EIT-finansierede aktiviteter kan få en yderligere løftestangeffekt senere i processen ved at frembringe produkter, processer eller tjenesteydelser, som giver et afkast. Hvis en oprindelig supplerende VIF-aktivitet ikke var blevet iværksat, ville resultaterne fra en EIT-finansieret aktivitet, som var afhængig af førstnævnte, heller ikke kunne frembringes. Derfor er der i EIT's innovationsmodel behov for bagudrettede supplerende aktiviteter fra VIF'ernes side.

Samtidig godtager Kommissionen og EIT, at sådanne supplerende aktiviteter fra VIF'ernes side ikke direkte må lægges til grund ved beregning af EIT-finansierede aktiviteterets økonomiske løftestangeffekt.

Som forklaret ovenfor er supplerende aktiviteter afgørende for, at innovationssystemer kan fungere effektivt, ligesom de skal harmonere med et flerårigt perspektiv.

Tekstboks 4 – En økonomisk løftestangseffekt kan ikke være fremkaldt af en bagudrettet aktivitet

Supplerende aktiviteter er nødvendige for at skabe grundlag for eller supplere EIT-finansierede aktiviteter. Ikke alle supplerende aktiviteter kan anses for at have en løftestangseffekt, og der er behov for mere præcise definitioner for at kunne måle en sådan effekt.

37

Supplerende aktiviteter i form af naturaliebidrag eller kontante bidrag til supplerende aktiviteter er afgørende for velfungerende innovationssystemer.

Tekstboks 5 – Eksempel på supplerende VIF-aktiviteter, som ikke er tillægsaktiviteter

Optag af nye studerende indebærer altid øgede omkostninger til læreres deltagelse i vejledning, laboratorieudstyr (navnlig ved forløb med udpræget praktiske tilgange), forvaltning af praktikophold hos virksomheder (som kræver opmærksomhed mod den enkelte) og brug af universiteters tjenester. Derfor kan omkostninger til studerende, der ikke finansieres af EIT, med rette betragtes som differentierede omkostninger til supplerende VIF-aktiviteter i forbindelse med et EIT-finansieret kursus.

38

Finansiell bæredygtighed skal ikke forstås således, at EIT-finansieringen til VIF'erne indstilles helt. EIT-finansieringen vil dog blive sænket til et »foruddefineret minimum« som fastlagt i de »principper for VIF'ers finansielle bæredygtighed«, som EIT's bestyrelse vedtog den 5. marts 2015.

Det er endnu ikke blevet dokumenteret, at 15 år ikke er tilstrækkelig lang tid til at udforme og gennemføre en strategi til sikring af finansiell bæredygtighed.

EIT-fonden blev oprettet for at bidrage på et andet plan og med et andet formål end VIF'erne. VIF'erne rejser og sikrer midler med henblik på et eventuelt investeringsafkast, og de kan generere indtægter fra deres egne aktiviteter, hvilket aldrig har været tilfældet for EIT-fonden.

39

Det anerkendes, at det vil være en udfordring at opnå finansiell bæredygtighed, men det er for tidligt at afsige en dom. OECD fremhæver i sin innovationsstrategi for 2015, at der skal anlægges et langsigtet perspektiv ved måling af afkast fra investeringer i innovation. Således er dataene fra de første fem års VIF-operationer ikke tilstrækkelige til at drage konklusioner om langsigtet finansiell bæredygtighed.

EIT har intensiveret sine bestræbelser på dette område. I tråd med principperne for VIF'ers finansielle bæredygtighed er EIT i øjeblikket i færd med at udvikle en skabelon til rapportering om denne bæredygtighed, som vil blive indarbejdet i retningslinjerne for rapportering for at sikre, at VIF'erne indberetter deres indtægter korrekt. Forretningsplanerne for 2016 og EIT-eksperternes vurderinger af disse viser allerede betydelige fremskridt. Alle VIF'er har gjort finansiell bæredygtighed til en af deres prioriterede målsætninger, og deres aktiviteter gennemgås således for at sikre indtægter fra aktiviteterne. Eksempelvis finansierer et af de nye VIF'er fuldt ud sine ledelsesmæssige omkostninger og indirekte omkostninger vha. egne midler, hvilket er et stærkt udgangspunkt for at blive finansielt bæredygtig.

VIF'ernes fremskridt i retning af finansiel bæredygtighed vil blive vurderet i 2016, når de første rapporter er modtaget. I overensstemmelse med principperne for finansiel bæredygtighed vil VIF'erne blive vurderet mere indgående ud fra EIT's fremskridt efter syv år. EIT har desuden nedsat en arbejdsgruppe, ansat en ekspert og iværksat en række initiativer for at understøtte VIF'erne i deres bestræbelser på at opnå finansiel bæredygtighed.

Af alle disse årsager er det for tidligt at vurdere VIF'ernes finansielle bæredygtighed om ti år.

42

Det er almindelig praksis at ændre forretningsplaner i løbet af gennemførelsen, og dette sikrer i høj grad fleksibilitet med hensyn til at medtage innovationsprojekter – selv inden for de sidste måneder af en tilskudsaftales varighed. I 2010-2014 har VIF'er gjort udstrakt brug af denne mulighed. I 2014 godkendte EIT fem ændringer, hvor nye VIF-aktiviteter blev medtaget.

Endvidere giver retningslinjerne for udarbejdelse af VIF'ers forretningsplaner fra 2014 VIF'erne mulighed for i planerne at medtage merværdiskabende VIF-aktiviteter, der ikke er specificeret fuldt ud, for op til 15 % af budgettet. Denne tilgang følges analogt i 2015, idet flere forretningsplaner omfatter en beskrivelse af proceduren for udvælgelse af nye aktiviteter, og aktiviteter fastlægges præcist, hvis der foreligger nærmere oplysninger.

Derudover har VIF'erne mulighed for at overføre hele eller dele af deres budget mellem aktiviteter inden for samme budgetpost, og op til 20 % mellem forskellige budgetposter uden forudgående tilladelse fra EIT. Denne bestemmelse, som er langt mere fleksibel og fordelagtig end nogen bestemmelse i noget andet EU-program, er et yderligere tegn på, at der er udviklet særlige mekanismer, som understøtter forandringer i et hurtigt reagerende miljø, der indretter sig efter behovene i innovationsprojekter.

43

EIT's årlige budget afhænger af det beløb, der vedtages i EU's årlige budget, hvilket typisk sker i december år N-1. EIT's budgetforpligtelser må ikke overstige de midler, der er godkendt i EU's budget. Dette er årsagen til, at EIT indgår årlige tilskudsaftaler med VIF'erne. Der arbejdes dog på at udforske yderligere foranstaltninger, hvor der tages hensyn til visse aktiviteter's flerårige dimension, navnlig gennem arbejdsgruppen for forenkling.

44

EIT's tilgang med konkurrencebaseret tildeling af finansiering bygger på resultatbaseret budgetlægning, som har en iboende usikkerhed og belønner ekspertise og effekt. Det kan være skadeligt for en resultat- og effektbaseret tilgang at stille langsigtede garantier med hensyn til finansiering.

Som anført i svarene på punkt 41 og 44 har VIF'erne desuden en række instrumenter til rådighed, hvis de vil sikre sig mod kortvarige udsving i finansieringen. Blandt disse kan nævnes generelle instrumenter til brug på de finansielle markeder og fleksibilitet i udformningen af forretningsplanerne.

Tekstboks 6 – Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSl)² og dens indvirkning på EIT's budget – Andet afsnit:

Finansieringen af VIF'erne er ganske rigtigt blevet nedsat i 2016, men alligevel er den tilstrækkelig til, at de tre modne VIF'er kan opretholde omfattende forretningsplaner, og de to nyligt etablerede VIF'er har oplevet hurtig vækst. De tre modne VIF'er har fået bevilget over 233 mio. euro, mens 41 mio. euro er gået til de to nye VIF'er i 2016.

2 Udtalelse nr. 4/2015 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer og om ændring af forordning (EU) nr. 1291/2013 og (EU) nr. 1316/2013.

45

De fremlagte argumenter om, at de årlige tilskudsftaler er uegnede, bør afvejes ved at tage hensyn til de initiativer, som EIT iværksætter for at kombinere de årlige perspektiver med de flerårige. Det er vigtigt at bemærke, at det flerårige perspektiv tages i betragtning i forbindelse med den årlige konkurrencebaserede tildeling af finansiering. Ud over den konkurrencebaserede tildeling af finansiering findes der desuden et støttefinansieringselement i den årlige tildeling af finansiering til VIF'erne. Støttefinansieringen fordeles ligeligt blandt VIF'erne og indebærer høj sikkerhed med hensyn til finansiering. Desuden er det vigtigt at bemærke, at partnerskabsrammeaftalerne udgør retsgrundlaget og EIT's »forpligtelse« til at støtte VIF'erne på længere sigt. Som skitseret ovenfor rummer den årlige tilskudscyklus endvidere en iboende fleksibilitet, som gør det muligt at stoppe op og iværksætte innovative projekter i løbet af året. Den årlige cyklus hæmmer således ikke fleksibiliteten for de enkelte aktiviteter, men skaber i stedet overordnede rammer for planlægning.

46

Uddannelse er et af EIT's vigtigste aktivitetsområder. EIT er særlig omhyggelig med, at dets uddannelsesprogrammer finansieres tilstrækkeligt. Garantier om støttefinansiering til hvert VIF for en væsentlig andel af budgettet mindsker usikkerheden i forbindelse med flerårige prioriterede aktiviteter såsom uddannelsesprogrammer.

47

Tilvejebringelse af støttefinansiering mindsker risikoen for manglende kontinuitet for så vidt angår en stor del af programmet.

Se Kommissionens og EIT's svar på punkt 41 og 44.

48

Det væsentlige støttefinansieringselement i EIT's finansieringsmodel skaber en vis sikkerhed for langsigtet planlægning.

Se Kommissionens og EIT's svar på punkt 41 og 44.

49

Da EIT's budget er etårigt, og EU's budget som regel ikke vedtages før midten af december, kan tilskudsftaler for et bestemt år ikke underskrives før den 1. januar samme år. Dette spørgsmål blev først behandlet af Revisionsretten i årsberetningen for regnskabsåret 2011, hvortil EIT fremsatte sine bemærkninger. EIT har forpligtet sig til at afkorte tidsrummet mellem foranstaltningernes startdato som fastsat i VIF'ernes forretningsplaner og datoen for indgåelse af tilskudsftalerne. Takket være disse bestræbelser blev tilskudsftalerne for 2013 og 2014 indgået med de tre VIF'er i henholdsvis februar 2013 og februar 2014.

2015 var et særligt år, idet flere VIF'er anmodede om at udskyde anvendelsen af den nye partnerskabsrammeaftale for at få en yderligere afklaring af konsekvenserne af visse bestemmelser i aftaler mellem EIT, VIF'erne og Kommissionen i forbindelse med tilpasning til Horisont 2020-bestemmelser. Derudover tog Kommissionens forudgående godkendelse af de nye tilskudsftaler længere tid end normalt på grund af et behov for juridisk rådgivning. EIT forventer igen rettidig indgåelse af tilskudsftaler fra 2016, idet de nye partnerskabsrammeaftaler allerede vil være på plads. Med andre ord forventes den sene indgåelse i 2015 at være en engangsforeteelse.

50

Mens dette har været normal praksis indtil 2015, kunne VIF'erne kun på visse betingelser anmode om udbetaling af yderligere forfinansiering. Disse betingelser vedrørte bl.a. forbrug af tidligere forfinansiering og forpligtelser med hensyn til foreløbig rapportering.

EIT vil gerne yde forfinansiering på op til 70 % af det tildelte tilskud for at hjælpe VIF'erne med at styre deres likviditet, men det er vigtigt at bemærke, at niveauet med hensyn til forfinansiering afhænger af, om der foreligger betalingsbevillinger, hvilket EIT ikke er herre over. Forfinansieringen ventes at ligge på omkring 60 % for tildelingen af tilskud i 2016.

Da VIF'erne er effektive innovationsnetværk, som omfatter stærke industrielle partnere og universiteter, er de i stand til at sikre likviditet, f.eks. gennem lån i banken, hvilket flere VIF'er allerede har påvist. Dette gør det muligt for dem at øge forfinansieringen til partnere og tilskudsmodtagere (f.eks. studerende eller nystartede virksomheder), som ellers ville få problemer pga. manglende likviditet.

51

Den 3. december 2015 vedtog EIT's bestyrelse en overvågningsstrategi for instituttet, hvor der registreres og måles data for Horisont 2020, for EIT's indvirkning gennem egne aktiviteter og VIF-aktiviteter og for VIF-resultater. Desuden er EIT en aktiv bidragsyder til den årlige overvågningsrapport for 2014 i Horisont 2020-regi, og instituttet får sit eget afsnit i rapporten.

52

De centrale nøgleresultatindikatorer er blevet ændret for at finjustere deres betydning med det mål at sikre lige vilkår for de forskellige VIF'er og holde trit med udviklingen i VIF'erne. Ændringerne er blevet foretaget efter samråd med VIF'erne for bl.a. at tage hensyn til forskellene i de enkelte VIF'ers operationelle rammer og miljøer generelt.

Med tiden vil ændringerne af indikatorerne således direkte afspejle konklusionerne i punkt 52.

53

EIT foretager omfattende analyser for at sammenligne VIF'erne på basis af flere faktorer ud over de centrale nøgleresultatindikatorer. VIF'ernes gennemførelse af deres forretningsplaner vurderes ved brug af både kvantitative resultatindikatorer og kvalitative gennemgange, som foretages af eksterne eksperter og EIT-personale. I et bredere perspektiv foretager EIT desuden tilsyn hos VIF'erne og emnerelaterede gennemgange af deres aktiviteter. Samlet set giver disse initiativer et meget informativt billede af forskellene på VIF'erne.

54

EIT anerkender, at resultater og effekt kun kan måles ved brug af både kvalitative og kvantitative indikatorer. Dette tages der særligt hensyn til i EIT's overvågningsstrategi, som EIT's bestyrelse vedtog i december 2015, og i den løbende gennemgang af nøgleresultatindikatorerne som nævnt i punkt 102.

55

Erhvervslivet, som er stærkt repræsenteret i VIF'ernes ledelse, spiller en ledende rolle ved udformningen af deres strategier. Blandt de forskellige branchers repræsentanter i VIF'ernes bestyrelser kan nævnes

- EIT Digital: Deutsche Telekom AG, Philips, Nokia, British Telecom, Alcatel-Lucent, Ericsson
- Klima-VIF: Bayer Technology Services GmbH, GDF Suez, South Pole Carbon, Velux A/S
- KIC InnoEnergy: Total SA, Gas Natural Fenosa, Electricité de France, ABB AB, Areva SA.

56

Niveauet med hensyn til EIT-støtte er ikke et tilstrækkeligt præcist udtryk for deltagelsen i VIF'er. Eksempelvis målrettes den støtte, der ydes til videregående uddannelse, mod at fremme mere iværksætterorienterede læseplaner og færdige kandidater fra universiteterne, og dette er direkte til gavn for erhvervslivet. Ved måling af deltagelsen bør der tages hensyn til antallet af samarbejdspartnere, da dette er et direkte udtryk for, hvor tiltrækkende et VIF er, og til de støttede aktiviteter art snarere end de former for institutioner, der gennemfører dem.

57

EIT og VIF'erne har bl.a. til formål at afhjælpe problemet med utilstrækkeligt samarbejde mellem universiteter og erhvervslivet i hele EU. Derfor er erhvervslivet stærkt repræsenteret i VIF'ernes ledelse, ligesom det spiller en ledende rolle ved udformningen af deres strategier. Ikke desto mindre var det forventeligt, at der som udgangspunkt ville være problemer med at opnå det ønskede udbredte samarbejde mellem universiteterne og erhvervslivet. For at tage hånd om problemet har EIT ændret retningslinjerne for forretningsplanerne og forelagt VIF'erne strategiske forslag. VIF'erne har også ændret deres interne regler og procedurer.

De fremskridt, som EIT og VIF'erne har gjort på dette område, viser, at modellen med VIF'er er den rette, når det handler om at udvikle samarbejdet mellem universiteter, forskere og erhvervslivet på længere sigt, og vi er overbevist om, at der vil blive opnået stadig bedre resultater i fremtiden.

58

EIT har ikke noget mål for den andel af budgettet, der afsættes til SMV'er, men det har opstillet kvantitative mål med hensyn til etablering af SMV'er. Antallet af nystartede SMV'er, som EIT har frembragt, er en af EIT's nøgleresultatindikatorer, og derfor tilskyndes der i høj grad til opstart af disse. I 2014 berettede de tre første bølger af VIF'er om, at der var skabt yderligere 90 nystartede virksomheder, som alle er SMV'er ifølge definitionen i Kommissionens henstilling K(2003) 1422. Derudover er mange andre etablerede små virksomheder blevet hjulpet gennem kaskadetilskud eller levering af tjenester i VIF'ernes virksomhedsacceleratorer.

59

EIT har opnået meget flotte resultater med hensyn til at fremme og understøtte SMV'ers deltagelse i innovationsaktiviteter.

Mange EIT-aktiviteter målrettes specifikt mod SMV'er. Som et økonomisk incitament for SMV'er blev der i perioden 2010-2013 sågar gjort en særlig undtagelse fra EU's finansforordning for EIT, hvorved SMV'er i form af VIF-partnere fik lov til at gøre krav på indirekte omkostninger på 40 % oven i deres direkte omkostninger (i modsætning til de tilladte 20 % for andre virksomheder end SMV'er).

For så vidt angår målrettet støtte til eksisterende SMV'er udgør VIF-partnerskaberne et stærkt økosystem, hvor de kan få støtte. Etablerede SMV'er med et særligt potentiale for innovation er derfor ideelle deltagere i et VIF-partnerskab, hvor de kan drage fuld fordel af den støtte, som EIT tilbyder. Således deltager stadig flere SMV'er både som partnere i VIF'er og som modtagere af VIF-kaskadetilskud og tjenesteydelser vedrørende virksomhedsopbygning og -acceleratorer.

60

Da VIF'erne sigter mod at blive finansielt bæredygtige og formår at bruge finansielle instrumenter (f.eks. banklån) og andre indtægtskilder end EIT-finansiering, kan de sikre, at udbetalinger til SMV'er foretages rettidigt, uanset hvornår EIT-finansieringen modtages. EIT har ikke bemyndigelse til at pålægge VIF'er betalingsbetingelser for så vidt angår de kontraktforhold, som de har indgået med partnere, da VIF'erne er autonome i denne henseende. Men da udbetalingerne af støtte til SMV'er er begrænsede sammenlignet med programmets budget som helhed, har VIF'er dog mulighed for at udbetale større forskud til SMV'er i kraft af fornuftig likviditetsstyring (i Kommissionens og EIT's svar på punkt 41 og 44 gives der yderligere eksempler på fleksibel VIF-finansiering).

61

EIT indsamler systematisk oplysninger om nye VIF-partners status efter optagelse af dem i VIF'erne. Således har EIT ajourførte oplysninger om, hvor mange VIF-partnere der er SMV'er.

Endvidere gælder det, at der typisk er flest større virksomheder i de første år af et VIF's levetid, da disse virksomheder har kapaciteten til at udforme en solid strategisk dagsorden og et vindende forslag, så de udvælges som VIF'er. SMV'er træder typisk ind i VIF'erne på et senere tidspunkt, når de gennem deres deltagelse kan tilføre værdi til aktiviteterne i de etablerede partnerskaber.

Eksempelvis havde VIF InnoEnergy 25 SMV'er blandt VIF-partnerne i perioden 2010-2013. 55 og 50 nye SMV'er blev dog optaget i VIF InnoEnergy i henholdsvis 2014 og 2015, hvorved antallet af SMV-partnere steg til 130.

Mange SMV'er deltager i EIT-/VIF-programmet og er slutmodtagere af EIT-tilskud i kraft af aftaler om underentreprise eller kaskadetilskud med andre VIF-partnere såsom universiteter, forskningscentre eller industrivirksomheder. VIF'ernes accelerations- og væksthushprogrammer målrettes navnlig mod nystartede SMV'er, og EIT har en nøgle-resultatindikator med fokus på etablering af nye SMV'er. Det stadig højere antal SMV'er, som ses i forbindelse med VIF-partnerskaberne og EIT-tilskud, vil naturligt også føre til, at SMV'er sætter sig på en større andel af tilskuddene.

62

EIT støtter aktivt SMV'er. Det har fastsat klare mål for etablering af nystartede virksomheder, som er genstand for en af dets centrale resultatindikatorer.

Se Kommissionens og EIT's svar på punkt 57.

64

Fremme af synergier og komplementaritet med andre EU-initiativer prioriteres højt hos både EIT og GD EAC. Dette mål er indlejret i EIT's strategiske innovationsdagsorden og i forordningen om oprettelsen af EIT.

Synergierne og komplementariteten fremmes af GD EAC og EIT (f.eks. på et årligt møde med Kommissionens tjenestegrene, EIT og VIF'er og i kraft af udvælgelseskriterier for nye VIF'er) og er indarbejdet i VIF-modellen, hvori en række elementer afspejler målene og erfaringerne fra andre EU-programmer (f.eks. afspejler begrebet videntre-kanten aspekter ved Erasmus+ og initiativet om dialog mellem universiteter og erhvervsliv, mens begrebet samhusningscenter har rødder i EU's regionalpolitik, tilgangen med samfundsmæssige udfordringer deles i hele Horisont 2020, og EIT's finansieringsmodel bygger på erfaringer fra andre programmer). Der findes konkrete eksempler på synergier inden for VIF'ernes tematiske områder, såsom EIT Digital: offentlig-private partnerskaber som Future Internet og Big Data, KIC InnoEnergy: SET Plan og Klima-VIF: samarbejde med GD KLIMA under forberedelserne til FN's konference om klimændringer i Paris i december 2015.

EIT fremmer fortsat synergierne i kraft af konkrete projekter, senest inden for rammerne af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI), i forbindelse med det europæiske samarbejde om videnskabelig og teknisk forskning (COST) og sammen med Den Europæiske Rumorganisation (ESA).

69

EIT har allerede anmodet om lancering af processen til opnåelse af fuld finansiel autonomi. Denne proces ventes tilendebragt før udgangen af 2016.

71

Ud over at sikre overholdelse af reglerne fokuserer EIT desuden i stigende grad på at belønne resultater og tilskynde til opnåelse af effekt. For eksempel vil dårlige resultater i stigende grad få en negativ indvirkning på et VIF's budget. Som en del af principperne for VIF'ernes finansielle bæredygtighed vil konkurrencebaseret finansiering udgøre en stadig større andel af VIF'ernes EIT-budget. Efterhånden som denne andel – som belønner resultater – øges, vil VIF'er med dårlige resultater få et stadig stærkere økonomisk incitament til at opnå forbedringer.

72

EIT har i 2015 skærpet de direkte konsekvenser, som dårlige resultater har for de beløb, der udbetales, og EIT vil ikke acceptere dele af et VIF's betalingsanmodning, hvis gennemførelsen af aktiviteten er utilstrækkelig. Se Kommissionens og EIT's svar på punkt VII i resuméet.

På baggrund af Revisionsrettens intervention har EIT fortsat arbejdet på at styrke sin kontrol af omkostningerne i de årlige revisionsberetninger. EIT fokuserer meget på at belønne resultater og samtidig sikre pålidelige garantier for, at de påløbne omkostninger er støtteberettigede.

74

EIT og Kommissionen mener, at den i artikel 34 i reglerne for deltagelse i Horisont 2020 omhandlede tærskel er passende for EIT-tilskud, der udbetales til VIF'er. Vi finder det rimeligt at kræve, at en modtager af EU-/EIT-midler, som gør krav på et årligt tilskud på mere end 325 000 euro, fremlægger en revisionsattest. I alle tilfælde vil EIT kræve en særlig undtagelse fra artikel 34 i reglerne for deltagelse i Horisont 2020 for at gøre brug af en anden eller højere tærskel end 325 000 euro for anmodninger om tilskud fra deltagere.

Se også Kommissionens og EIT's svar på punkt 79 og 80.

76

Det er vigtigt at bemærke, at den »finansielle redegørelse« ikke er EIT-specifik længere, da omkostningsopgørelserne fra og med tilskudsaftalerne for 2016 er blevet tilpasset fuldt ud til Horisont 2020-skabelonerne.

79 Andet led

Denne anbefaling ville kræve en særlig undtagelse fra reglerne for deltagelse i Horisont 2020 og finansforordningen³.

79 Tredje led

Denne anbefaling rækker ud over EIT's beføjelser, da den ville kræve en særlig undtagelse fra reglerne for deltagelse i Horisont 2020 og finansforordningen⁴.

81

Outsourcing af teknisk vurdering af projekter er almindelig praksis i F&U-programmer. Den anvendes navnlig ved meget komplekse projekter, som omfatter og integrerer flere aktivitetsområder såsom uddannelse, innovation og erhvervsliv.

83

Det er vigtigt at bemærke, at EIT har forbedret tendensen med hensyn til udskiftning i personalet siden 2013. Den lave landekoefficient for Ungarn (p.t. 69 %) er en væsentlig faktor for så vidt angår bidrag til udskiftning i personalet. Den ligger dog uden for EIT's kontrol.

84

Der er i mellemtiden opnået væsentlige forbedringer af EIT's ledelseskapacitet. Den ubesatte kontorchefstilling er blevet besat, og udvælgelsen af den anden kontorchef er i gang. Desuden er EIT i færd med at udvælge instituttets direktør.

3 https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/leg/finreg/Pages/leg-020-08_finreg2012.aspx#fr135

4 https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/leg/finreg/Pages/leg-020-08_finreg2012.aspx#fr135

86

På grund af EIT's fokus på ekspertise er det naturligt, at lande med høj innovationskapacitet er forholdsvis stærkt repræsenteret i VIF'erne. Det er et klart mål for EIT at styrke den nuværende kapacitet og de etablerede kompetencecentre i EU, men EIT sikrer desuden i kraft af dets regionale innovationsordning, at det også gavner områder i EU, som ikke deltager direkte i VIF'er.

Tekstboks 11 – Bekymring over koncentrationen af EIT's finansielle støtte og den manglende gennemsigthed

Der er en rimelig balance mellem siderne i videntrekanten, både med hensyn til fordeling af partnere og finansiering. Der findes klare procedurer for VIF'ers udvælgelse af projekter, som sikrer kvalitetskontrol og gennemsigthed.

89

Beviserne på EIT's resultater begynder at vise sig. EIT har frembragt mere end 1 000 nyuddannede iværksætterorienterede kandidater, adskillige nystartede virksomheder, en række succeshistorier og et stærkt paneuropæisk netværk af samhusningscentre og virksomhedsacceleratorer, ligesom det har fremmet iværksætterkulturen.

92

I den gennemgang af virksomhedsetableringen, som blev afsluttet i november 2015, findes der klare beviser for merværdien af EIT's/VIF'ernes acceleratorprogrammer, og der findes aftaletekster om støtte til virksomheder, som dokumenterer de betydelige resultater af EIT's støtte til virksomhedsetablering.

93

Nøgleresultatindikatorerne viser, at der er frembragt betydelige output, hvoraf mange nu er omsat i håndgribelige resultater (se eksemplerne i punkt 90).

94

Det er værd at fremhæve, at ikkeeuropæiske studerende også integreres i europæiske virksomheder eller starter egen virksomhed efter at have færdiggjort deres studier og således påvirker vores samfund i en positiv retning og skaber merværdi. EIT's VIF'er har skabt et miljø, hvor afstanden mellem den akademiske verden og erhvervslivet er blevet mindre, og mange studerende kan derfor lettere finde vej til en stilling hos en VIF-partner i erhvervslivet efter deres studier og dermed blive i Europa.

98

I overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, litra e), i forordningen om oprettelsen af EIT har alle de tre VIF'er i første bølge fastlagt strategier for finansiell bæredygtighed. Siden 2014 er et sammendrag af disse strategier blevet fremlagt i VIF'ernes forretningsplaner. For så vidt angår forretningsplanerne for 2016 har en EIT-ekspert specifikt fokuseret på problemstillinger vedrørende finansiell bæredygtighed og vurderet planerne for hvert VIF.

103

De nye partnerskabsrammeaftaler indgås i starten af 2016.

Konklusioner og anbefalinger

Anbefaling 1

Kommissionen og EIT accepterer anbefalingen.

Alle forslag til ændring af retlige bestemmelser skal udformes i overensstemmelse med principperne for bedre regulering, navnlig princippet om at evaluere først. I retsgrundlaget for EIT kræves det, at Kommissionen senest ved udgangen af 2017 evaluerer EIT, og en evaluering er i øjeblikket ved at blive forberedt med deltagelse af alle Kommissionens relevante tjenestegrene.

Ved evalueringen vil der bl.a. blive taget hensyn til den kritiske udtalelse fra revisionen, og de uafhængige bedømmere får adgang til udtalelsen. På baggrund af resultaterne fra evalueringen vil der blive truffet beslutning om eventuelle kommende foranstaltninger i overensstemmelse med principperne for bedre regulering.

Kommissionen vil tage stilling til ændringen af EIT's retsgrundlag på baggrund af konklusionerne fra den uafhængige ekspertevaluering og resultatet af denne revision.

107

Se Kommissionens og EIT's svar på punkt 40-49 og 60, hvor de opsummerer deres holdning til disse problemstillinger.

Anbefaling 2 a)

Kommissionen og EIT accepterer delvist anbefalingen og vil undersøge, i hvilket omfang det er muligt at sikre forlængelse ud over ét år.

Anbefaling 2 b)

Kommissionen og EIT accepterer anbefalingen.

For a): komplet gennemgang senest i foråret 2017 og gennemførelse senest i 2018 (på betingelse af, at gennemgangen er afsluttet).

108

Se Kommissionens og EIT's svar på disse punkter, hvori de opsummerer deres holdning til disse problemstillinger.

Anbefaling 3

EIT og Kommissionen accepterer denne anbefaling.

109

Se Kommissionens og EIT's svar på disse punkter, hvori de opsummerer deres holdning til disse problemstillinger.

Anbefaling 4

Kommissionen og EIT accepterer anbefalingen.

EIT vil videreudvikle den resultatbaserede tilgang, som har været anvendt i 2015.

SÅDAN FÅR MAN FAT I PUBLIKATIONER FRA EU

Gratis publikationer:

- et eksemplar:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- flere eksemplarer eller plakater/kort:
hos Den Europæiske Unions repræsentationer (http://ec.europa.eu/represent_da.htm)
hos delegationerne i ikke-EU-lande (http://eeas.europa.eu/delegations/index_da.htm)
ved at kontakte Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_da.htm)
eller ringe på 00 800 6 7 8 9 10 11 (frikaldsnummer fra overalt i EU) (*).

(*) Oplysningerne er gratis ligesom de fleste opkald (nogle operatører, telefonbokse eller hoteller kan dog kræve penge for opkaldet).

Betalingspublikationer:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) har det ambitiøse mål at styrke forbindelserne mellem uddannelse, videnskab og erhvervsliv og dermed blive en motor for innovation i EU. Vi konkluderer, at EIT har sin eksistensberettigelse, men at de komplekse operationelle rammer og manglen på lederskab har hæmmet dets samlede effektivitet. Vi konstaterede flere svagheder ved EIT's finansieringsmodel, ordningerne for rapportering mellem EIT og videns- og innovationsfællesskaberne samt disses finansielle bæredygtighed. Syv år efter EIT's start er instituttet endnu ikke fuldstændig uafhængigt af Europa-Kommissionen i operationel henseende. Det har vanskeliggjort beslutningstagningen. Vi konkluderer, at hvis EIT ønsker at blive det banebrydende, innovative institut, det oprindeligt var udtænkt som, skal der foretages lovgivningsmæssige og operationelle justeringer, så det bedre kan fremme EU's innovationspotentiale.

DEN
EUROPÆISKE
REVISIONSRET

Publikationskontoret